

माहिती खात्रीची व प्रगतीची, देतो वेध भविष्याचा..

नौकरी एक्सप्रेस

Marathi-Weekly

RNI.No.MAH/MAR2010/34125

E-mail:naukriexpress.impact@gmail.com

E-Paper : http://naukriexpress.co.in

Post Regd.No. G 2/RNP/AGD-415/2024-26

किंमत १५/-

- इंडियन ऑइल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (IOCL) मध्ये नोकरीची संधी

- नोकरी-व्यवसाय सांभाळून देशसेवेची सुवर्णसंधी

सविस्तर वृत्त पान ८ वर पहा..

- डिझाइन क्षेत्रात करिअर करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी 'बॅचलर ऑफ डिझाइन' (इ.अ्री) आधुनिक पर्याय

- महाराष्ट्राची सौर क्रांती: आशियातील सर्वात मोठा विकेंद्रित सौर ऊर्जा प्रकल्प

सविस्तर वृत्त पान ७ वर पहा..

- ले. कर्नल सीता शेळके यांना 'सुभाषचंद्र बोस आपत्ती व्यवस्थापन पुरस्कार २०२६' जाहीर

- एआयच्या युगात मुलांची 'भावनिक बुद्धिमत्ता' जपण्याचे आव्हान

सविस्तर वृत्त पान ३ वर पहा..

संक्षिप्त

नोकरी सोडली, ४ वेळा अपयशाचे चटके सोसले; पण जिद्द हरली नाही! संजिता महापात्रा कशा बनल्या I-S?

नौकरी एक्सप्रेस

पुणे/नवी दिल्ली/प्रतिनिधी/ स्वप्न पूर्ण करण्यासाठी काय लागते? प्रचंड जिद्द, अफाट मेहनत आणि अपयशाला पायदळी तुडवण्याची ताकद! हेच सिद्ध करून दाखवल्यांय आयएस (I-S) संजिता महापात्रा यांनी. सलग चार वेळा यूपीएससीच्या रणांगणात पराभूत होऊनही, पाचव्या वेळी त्यांनी असा काही वार केला की

शेट विजयाला गवसणी घातली. ही गोष्ट केवळ एका यशाची नाही, तर एका मध्यमवर्गीय मुलीच्या 'स्टील'सारख्या कणखर निर्धारची आहे.

सुरक्षित नोकरीवर मारली लाथा! : संजिता यांनी मेकॅनिकल इंजिनिअरिंग पूर्ण केल्यावर 'सेल' (S-IL) सारख्या दिग्गज सरकारी कंपनीत असिस्टंट मॅनेजर म्हणून नोकरी मिळवली. अनेकांसाठी

हेच अंतिम ध्येय असते, पण संजिता यांच्या डोळ्यात 'लाल दिवा' खुणावत होता. नोकरी सांभाळून त्यांनी अभ्यासाचा गाडा ओढला, पण यूपीएससीच्या चक्रव्यूहात त्या सलग चार वेळा अडकल्या.

लग्नानंतर आव्हाने वाढली, पण स्वप्न नाही! : चौथ्या अपयशानंतर संजिता यांचे लग्न झाले. संसाराची जबाबदारी, नोकरीचा ताण आणि वारंवार येणारे अपयश यामुळे त्या काही काळ खचल्या. पण वाघिणीने दोन पावले मागे घेतली याचा अर्थ तिने हार मानली असा होत नाही. संजिता यांनी एक धाडसी आणि तितकाच धोकादायक निर्णय घेतला- त्यांनी आपली सुरक्षित सरकारी नोकरी सोडली! लोकांनी प्रश्न उपस्थित केले असतील, भीती वाटली असेल, पण संजिता यांना स्वतःच्या कष्टावर विश्वास होता.

पाचवा प्रयत्न: 'करो या मरो'ची लढाई : नोकरी सोडल्यानंतर संजिता यांनी इंटरनेट आणि ऑनलाइन प्लॅटफॉर्मलाच आपले शस्त्र बनवले. कोणत्याही महागड्या कोचिंग क्लासशिवाय त्यांनी स्वतःची रणनीती आखली. पाचव्या प्रयत्नात त्यांनी केवळ परीक्षा उत्तीर्ण केली नाही, तर प्रशासकीय सेवेचे सर्वोच्च शिखर गाठले.

उमेदवारांसाठी संजिता महापात्रा यांचा 'यशमंत्र': १. पाया भक्कम करा: एनसीईआरटी (NCERT) ही तुमची बायबल असली पाहिजेत. मूलभूत गोष्टी समजल्याशिवाय दिगंबर पुस्तक वाचून उपयोग नाही. २. अपयशाची भीती सोडा: तयारीच्या काळात आलेले अनुभव कधीच वाया जात नाहीत. ३. आत्मविश्वास हाच खरा सोबती: संकट येतील, लोक नावं ठेवतील, पण स्वतःवरचा विश्वास ढळू देऊ नका. संजिता महापात्रा यांची ही गाथा सांगते की, यश हे केवळ नशिबाने मिळत नाही. जेव्हा तुम्ही तुमच्या सुख-सोयीचा त्याग करून ध्येयाचा पाठलाग करता, तेव्हा नशिबालाही तुमच्यासमोर झुकवे लागते. आज त्या हजारो तरुण-तरुणींसाठी एक प्रेरणा बनल्या आहेत.

सेंट्रल बँक ऑफ इंडियामध्ये नोकरीची सुवर्णसंधी

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ ३५० पदांसाठी ही भरती प्रक्रिया राबवली जात आहे. या भरतीची सविस्तर माहिती खालीलप्रमाणे आहे:सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया भरती २०२६: सविस्तर माहितीसेंट्रल बँक ऑफ इंडियाने मार्केटिंग ऑफिसर आणि फॉरेन एक्सचेंज ऑफिसर या दोन प्रमुख पदांसाठी अर्ज मागवले आहेत. या भरती प्रक्रियेचे महत्त्वाचे टप्पे आणि अटी खालीलप्रमाणे आहेत.१. पदांचा तपशील (Vacancy Details)एकूण ३५० जागांसाठी ही भरती होत आहे.मार्केटिंग ऑफिसर (Scale-II): ३०० पदेफॉरेन एक्सचेंज ऑफिसर (Scale-III): ५० पदेटीप: यामध्ये ड३, ड६, जड३, एथड आणि दिव्यांग उमेदवारांसाठी शासनाच्या नियमानुसार आरक्षण लागू असेल.२. शैक्षणिक पात्रता आणि अनुभवपदशैक्षणिक पात्रताआवश्यक अनुभवफॉरेन एक्सचेंज ऑफिसर (Scale-III) पूर्णवेळ पदवी (Degree). CF-, C- किंवा MB- उमेदवारांना प्राधान्य. IIBF चे परकीय चलन व्यवहारातील प्रमाणपत्र अनिवार्य. किमान ५ वर्षे संबंधित क्षेत्रातील अनुभव.मार्केटिंग ऑफिसर (Scale-II)MB-, PGDBM किंवा व्यवसाय व्यवस्थापनातील पदव्युत्तर पदवी.किमान २ वर्षे संबंधित क्षेत्रातील अनुभव.३. परीक्षा पद्धत (Exam Pattern)निवड प्रक्रियेचा पहिला टप्पा ऑनलाइन वस्तुनिष्ठ परीक्षा असेल.एकूण गुण: १०० गुणएकूण प्रश्न: १०० प्रश्नवेळ: ६० मिनिटेविषय विभागणी:पदश्री संबंधित विषय (Professional Knowledge): ७० प्रश्नबॅकिंग ज्ञान, चालू घडामोडी आणि सामान्य ज्ञान: ३० प्रश्नविशेष बाब: या परीक्षेत नकारात्मक गुणांकन (Negative Marking) नाही.४. निवड प्रक्रिया (Selection Process)ऑनलाइन लेखी परीक्षा: पात्र उमेदवारांची पहिली चाचणी.मुलाखत (Interview): लेखी परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या उमेदवारांना मुलाखतीसाठी बोलावले जाईल.अंतिम निवड: लेखी परीक्षा, अनुभव आणि मुलाखतीतील कामगिरीच्या आधारे अंतिम गुणवत्ता यादी तयार केली जाईल.५. अर्ज कसा आणि कुठे करावा? अर्ज करण्याची सुरुवात: २० जानेवारी २०२६ पासून प्रक्रिया सुरू झाली आहे.अधिकृत वेबसाइट: उमेदवारांनी सेंट्रल बँक ऑफ इंडियाच्या अधिकृत वेबसाइट लशशीरश्रलपपज्ञेचळपवळ.ले.ळप वर जाऊन 'उरीशशी' सेक्शनमध्ये अर्ज करायचा आहे.अर्ज पद्धत: अर्ज पूर्णपणे ऑनलाइन पद्धतीनेच स्वीकारले जातील.

सुप्रीम कोर्टात 'लॉ क्लर्क' पदासाठी मोठी भरती; १ लाख रुपये मानधन

नौकरी एक्सप्रेस

नवी दिल्ली/प्रतिनिधी/ कायदेशीर क्षेत्रात करिअर करू इच्छिणाऱ्या आणि कायद्याचे शिक्षण घेत असलेल्या तरुणांसाठी आनंदाची बातमी आहे. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने (Supreme Court of India) 'लॉ क्लर्क-कम-रिसर्च असोसिएट' पदांसाठी अधिकृत अधिसूचना प्रसिद्ध केली असून, एकूण ९० जागांसाठी ही भरती प्रक्रिया राबवली जात आहे. विशेष म्हणजे, या पदासाठी निवड झालेल्या उमेदवारांना दरमहा १ लाख रुपये मानधन दिले जाणार आहे.

भरतीचे महत्त्वाचे टप्पे (Important Dates) इच्छुक उमेदवारांनी खालील तारखांची नोंद घेणे आवश्यक आहे: अर्ज करण्यास सुरुवात: २० जानेवारी २०२६

अर्ज करण्याची अंतिम तारीख: ७ फेब्रुवारी २०२६ अर्ज शुल्क भरण्याची शेवटची तारीख: ७ फेब्रुवारी २०२६ लेखी परीक्षेची तारीख: ७ मार्च २०२६

खालीलप्रमाणे आहेत: शैक्षणिक पात्रता: उमेदवार मान्यताप्राप्त विद्यापीठातून एलएलबी (LLB) पदवीधर असावा किंवा सध्या एलएलबीच्या अंतिम वर्षात शिक्षण घेत असावा. वयोमर्यादा: उमेदवाराचे किमान वय २० वर्षे आणि कमाल वय ३२ वर्षे असावे.

निवड प्रक्रिया कशी असेल ?

लॉ क्लर्क पदासाठीची निवड प्रक्रिया तीन मुख्य टप्प्यांत पार पडणार आहे: १. लेखी परीक्षा: यामध्ये बहुपर्यायी (MCQ) आणि विषयाधारित (Subjective) प्रश्नांचा समावेश असेल. मुख्यत्वे कायद्याशी संबंधित विषयांवर यात प्रश्न विचारले जातील. २. मुलाखत: लेखी परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या उमेदवारांना वैयक्तिक मुलाखतीसाठी बोलावले जाईल. ३. अंतिम गुणवत्ता यादी: लेखी परीक्षा आणि मुलाखतीतील कामगिरीच्या आधारे अंतिम निवड यादी जाहीर केली जाईल.

(आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांना सरकारी नियमानुसार वयोमर्यादित सूट दिली जाईल.)

अर्ज कसा करावा? इच्छुक उमेदवारांनी सुप्रीम कोर्टाच्या अधिकृत वेबसाइटवर जाऊन ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज करायचा आहे. अधिकृत वेबसाइट: sci.gov.in उमेदवारांनी अर्ज भरण्यापूर्वी अधिकृत अधिसूचना (Notification)

महत्त्वाची टीप: सुप्रीम कोर्टात काम केल्यामुळे देशातील सर्वोच्च न्यायव्यवस्थेची कार्यपद्धती आणि उच्च दर्जाच्या कायदेशीर संशोधनाचा प्रत्यक्ष अनुभव घेण्याची संधी मिळते, जी भविष्यातील कायदेशीर करिअरसाठी अत्यंत फायदेशीर ठरते.

भारताची अर्थव्यवस्था मृतावस्थेत ४.५ कोटीपेक्षा जास्त नोकऱ्या आणि लाखो व्यवसाय धोक्यात

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ भारताची अर्थव्यवस्था मृतावस्थेत असल्याचा आरोप काँग्रेस नेते आणि खासदार राहुल गांधी यांनी केला आहे. ४.५ कोटीपेक्षा जास्त नोकऱ्या आणि लाखो व्यवसाय धोक्यात आल्याचे राहुल गांधी यांनी म्हटलं आहे. अमेरिकी टॅरिफमुळे संकटात असलेल्या वस्त्रोद्योगाला त्यांनी भेट दिली, त्यानंतर त्यांनी टूट करून अर्थव्यवस्थेबद्दल चिंता व्यक्त केली आहे. तसेच याच मुद्यावरून राहुल गांधी यांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्यावर देखील टीका केली आहे. ५० टक्के अमेरिकी टॅरिफ आणि अनिश्चिततेमुळे भारतातील टेक्सटाईल निर्यातदारांना खूप मोठा फटका बसत आहे. नोकऱ्या जागे, कारखाने बंद पडणे आणि ऑर्डर्स कमी होणे हे आपल्या 'मृत अर्थव्यवस्था' चे वास्तव आहे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी याबाबत कोणतीही सवलत दिलेली नाही किंवा टॅरिफबाबत एक शब्दही उच्चारलेला नाही, ४.५ कोटीपेक्षा जास्त नोकऱ्या आणि लाखो व्यवसाय धोक्यात आहेत. मोदीजी, तुम्ही जबाबदार आहात; कृपया या विषयाकडे लक्ष द्या असे टूट राहुल गांधी यांनी केलं आहे.

नाबार्ड (N-B-RD) मध्ये विकास सहाय्यक पदांसाठी भरती

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ नाबार्डमध्ये १६२ जागांसाठी मेगा भरती; पदवीधरांना सरकारी नोकरीची उत्तम संधी!मुंबई: बँकिंग क्षेत्रात करिअर करू इच्छिणाऱ्या तरुणांसाठी एक मोठी आनंदाची बातमी आहे. राष्ट्रीय कृषी आणि ग्रामीण विकास बँक (N-B-RD) ने 'विकास सहाय्यक' (Development -ssistant) पदांच्या एकूण १६२ जागांसाठी भरती प्रक्रिया सुरू केली आहे. या भरतीसाठी ऑनलाइन अर्ज करण्याची प्रक्रिया सुरू झाली असून पात्र उमेदवारांना ३ फेब्रुवारी २०२६ पर्यंत अर्ज करता येणार आहे.पदांचा तपशील (Vacancy Details)या भरती मोहिमेद्वारे एकूण १६२ पदे भरली जाणार आहेत: विकास सहाय्यक: १५९ पदेविकास सहाय्यक (हिंदी): ०३ पदेपात्रता आणि वयोमर्यादाशैक्षणिक पात्रता: उमेदवाराने कोणत्याही मान्यताप्राप्त विद्यापीठातून किमान ५०% गुणांसह पदवी (Graduation) पूर्ण केलेली असावी. तसेच, उमेदवाराला संगणकाचे ज्ञान आणि वर्ड प्रोसेसिंगचे

ज्ञान असणे अनिवार्य आहे.

वयोमर्यादा: अर्जदाराचे वय २१ ते ३५ वर्षांच्या दरम्यान असावे. सरकारी नियमानुसार, राष्ट्रीय प्रवर्गातील उमेदवारांना वयोमर्यादित सवलत दिली जाईल.निवड प्रक्रिया कशी असेल?उमेदवारांची निवड तीन टप्प्यांच्या आधारे केली जाईल: १. ऑनलाइन पूर्व परीक्षा (Prelims): २१ फेब्रुवारी २०२६२. ऑनलाइन मुख्य परीक्षा (Mains): १२ एप्रिल २०२६३. भाषा प्रवीणता चाचणी (LPT): ज्या राज्यासाठी अर्ज केला आहे, त्या राज्याची प्रादेशिक भाषा अवगत असणे आवश्यक आहे. अर्ज शुल्कसामान्य/OBC/EWS प्रवर्ग: ५५०

दावोसमध्ये महाराष्ट्राचा डंका

३५ लाख नोकऱ्या आणि 'तिसरी मुंबई'चे स्वप्न साकार!

नौकरी एक्सप्रेस

दावोस/प्रतिनिधी/ (स्विट्झर्लंड) येथील जागतिक आर्थिक परिषदेतून महाराष्ट्रासाठी अत्यंत आनंदाची बातमी समोर आली आहे. उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी राज्यासाठी तब्बल ३५ लाख नोकऱ्या आणि अब्जावधी डॉलर्सच्या गुंतवणुकीची घोषणा केली आहे. या गुंतवणुकीमुळे विशेषतः 'तिसरी मुंबई' आणि मुंबई महानगर क्षेत्राचा चेहरामोहरा बदलणार आहे. खाली या वृत्ताचा सविस्तर आढावा आणि त्यावर आधारित प्रश्न दिले आहेत.

जागतिक स्तरावर महाराष्ट्राची विश्वासार्हता पुन्हा एकदा सिद्ध झाली आहे. विदेशी गुंतवणुकीसाठी महाराष्ट्र हेच भारताचे खरे 'गेटवे ऑफ इंडिया' आहे, अशा शब्दांत देवेंद्र फडणवीस यांनी महाराष्ट्राचे महत्त्व अधोरेखित केले.

दावोसमध्ये झालेल्या विविध करारांमुळे महाराष्ट्रात केवळ उद्योगांचे जालेच निघले जाणार नाही, तर राज्याची अर्थव्यवस्था २०३० पर्यंत १ ट्रिलियन डॉलर्स बनवण्याचे उद्दिष्टही वेळेआधी पूर्ण होईल, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला.मुंबई आणि एमएमआर क्षेत्रासाठी मोठ्या घोषणा:नवी मुंबई विमानतळाच्या परिसरात सध्या 'तिसरी मुंबई' साकारत आहे. या क्षेत्रासाठी

रक्कमअंदाजित रोजगारठिकाणSBG ग्रुपलॉजिस्टिक्स२० बिलियन डॉलर्स४.५ लाखमुंबई, MMRअल्टा कॅपिटल / पंचशीलरिअल इस्टेट/इतर२५ बिलियन डॉलर्स२.५ लाखमुंबईसुमिटोमो रिअॅलिटीरिअल इस्टेट८ बिलियन डॉलर्स८० हजारमुंबईके. रहेजा कॉर्पोरेशनरिअल इस्टेट१० बिलियन डॉलर्स१ लाखमुंबईसूरजगड इस्पॉटस्टील२०,००० कोटी २.८ हजारगडचिरोलीयोकी ग्रीन एनर्जीऊर्जा४,००० कोटी २.६ हजारपालघर, मुंबईबातमिचर आधारित प्रश्न (Quiz)दिलेल्या माहितीच्या आधारे तुम्ही तुमची समज तपासण्यासाठी खालील प्रश्नांची उत्तरे देऊ शकता: १. देवेंद्र फडणवीस यांच्या मते, परकीय गुंतवणुकीसाठी भारताचे 'खरे गेटवे ऑफ इंडिया' कोणते राज्य

आहे?(अ) गुजरात(ब) महाराष्ट्र(क) कर्नाटक २. दावोस परिषदेनंतर महाराष्ट्रात एकूण किती नोकऱ्यांच्या संधी निर्माण होतील असा अंदाज आहे?(अ) १० लाख(ब) २५ लाख(क) ३५ लाख ३. नवी मुंबई विमानतळाजवळ खालीलपैकी कोणता प्रकल्प उभारला जाणार नाही?(अ) स्पोर्ट्स सिटी(ब) मेडिसिटी(क) फिल्म सिटी ४. गडचिरोली जिल्ह्यात २०,००० कोटींची गुंतवणूक करणारी कंपनी कोणती?(अ) सुरजागड इस्पॉट लि.(ब) SBG ग्रुप(क) बीएफएन फोर्जिंग ५. महाराष्ट्राने १ ट्रिलियन डॉलर्सची अर्थव्यवस्था बनवण्याचे सुधारित लक्ष कोणते वर्ष ठेवले आहे?(अ) २०३२(ब) २०३०(क) २०२८

संपादकीय

महाराष्ट्राची वैश्विक भरारी - ३५ लाख संधी आणि विकासाचे नवे क्षितिज

स्वित्झर्लंडमधील दावोस येथे पार पडलेल्या जागतिक आर्थिक परिषदेत (WEF) महाराष्ट्राने आपल्या औद्योगिक सामर्थ्याचा जो डंका वाजवला आहे, तो राज्याच्या इतिहासातील एक सुवर्णक्षण मानावा लागेल. उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी राज्यासाठी तब्बल ३५ लाख नोकऱ्या आणि अब्जावधी डॉलर्सच्या गुंतवणुकीची केलेली घोषणा केवळ आश्वासक नसून, ती महाराष्ट्राला आधुनिक जगाच्या नकाशावर एक ‘आर्थिक महासत्ता’ म्हणून प्रस्थापित करणारी आहे. परकीय गुंतवणुकीसाठी महाराष्ट्र हेच भारताचे खरे ‘गेटवे ऑफ इंडिया’ असल्याचे पुन्हा एकदा अधोरेखित झाले आहे.

गुंतवणुकीचे विकेंद्रित स्वरूप : यावेळच्या दावोस दौऱ्याचे सर्वात मोठे यश म्हणजे गुंतवणुकीचे झालेले विकेंद्रीकरण. सहसा मोठी गुंतवणूक मुंबई किंवा पुण्यासारख्या शहरांत मर्यादित राहते. मात्र, गडचिरोलीसारख्या नक्षलग्रस्त आणि मागास भागात २०,००० कोटी रुपयांची गुंतवणूक करणारा ‘सूरजागड इस्पात’ प्रकल्प हा राज्याच्या समतोल विकासाचा एक क्रांतिकारी अध्याय ठरेल. यामुळे केवळ गडचिरोलीचा चेहरामोहरा बदलणार नाही, तर तिथल्या ८,००० स्थानिक तरुणांना मुख्य प्रवाहात आणण्याची संधी प्राप्त होईल. तसेच पालघर आणि मुंबई क्षेत्रातील ऊर्जा क्षेत्रातील गुंतवणूक शाश्वत विकासाला चालना देणारी ठरेल.

‘तिसरी मुंबई’ : भविष्यातील स्वप्ननगरी : मुंबईवरचा वाढता ताण कमी करण्यासाठी आणि नवी मुंबई विमानतळाचा पूर्ण क्षमतेने वापर करण्यासाठी ‘तिसरी मुंबई’ची (Third Mumbai) संकल्पना आता प्रत्यक्षात येत आहे. या भागात नियोजित असलेली ‘एज्यु-सिटी’, ‘स्पोर्ट्स सिटी’ आणि ‘मेडिसिटी’ ही केवळ नावे नसून, ती भविष्यातील तंत्रज्ञानावर आधारित सेवा क्षेत्राची हब आहेत. जेव्हा आपण २०३० पर्यंत १ ट्रिलियन डॉलर्सच्या अर्थव्यवस्थेचे स्वप्न पाहतो, तेव्हा अशा जागतिक दर्जाच्या पायाभूत सुविधांची उभारणी करणे ही काळाची गरज आहे. रिअल इस्टेट क्षेत्रात सुमिटोमो आणि रहेजा कॉर्पोरेशन सारख्या दिग्गज कंपन्यांनी दाखवलेल्या विश्वास या शहराच्या आर्थिक स्थिरतेची साक्ष देतो.

रोजगारनिर्मितीचे अवाढव्य उद्दिष्ट : ३५ लाख नोकऱ्यांची निर्मिती हे एक प्रचंड मोठे आव्हान आणि तितकीच मोठी संधी आहे. डीबीजी ग्रुपने लॉजिस्टिक क्षेत्रात प्रस्तावित केलेल्या ४.५ लाख नोकऱ्या आणि रिअल इस्टेटमधील लाखो संधींमुळे महाराष्ट्रातील बेरोजगारीचा प्रश्न मोठ्या प्रमाणात सुटण्यास मदत होईल. मात्र, या नोकऱ्यांसाठी आवश्यक असलेले कौशल्य (Skillling) आपल्या तरुण पिढीमध्ये विकसित करणे हे सरकार आणि शैक्षणिक संस्थांसमोरील मुख्य कर्तव्य असेल. ‘इनोव्हेशन सिटी’च्या माध्यमातून संशोधन आणि तंत्रज्ञानाला मिळणारी चालना महाराष्ट्राला केवळ ‘मॅन्युफॅक्चरिंग हब’ न ठेवता ‘नॉलेज हब’ बनवेल.

अंमलबजावणीची कसोटी : दावोसमध्ये झालेले करार (चेणी) हे विकासाचे पहिले पाऊल आहेत. या करारांचे रूपांतर प्रत्यक्ष प्रकल्पांमध्ये आणि रोजगारांमध्ये होण्यासाठी ‘इज ऑफ डुइंग बिझनेस’ला अधिक गती द्यावी लागेल. प्रशासकीय दसरदिरंगाई टाळून, प्रकल्पांसाठी लागणाऱ्या जमिनी आणि परवानग्या वेळेत उपलब्ध करून दिल्यास गुंतवणुकीचा हा ओघ कायम राहील.

थोडक्यात सांगायचे तर, दावोस परिषदेने महाराष्ट्राच्या शिरपेचात मानाचा तुरा रोवला आहे. जागतिक मंदीची चर्चा सुरु असताना महाराष्ट्रात होणारी ही मोठी गुंतवणूक राज्याच्या धोरणांवरील जगाचा विश्वास दर्शवते. ३५ लाख नोकऱ्यांचे हे स्वप्न जेव्हा सत्यात उतरेल, तेव्हा महाराष्ट्राची प्रगती केवळ आकडेवारीत न राहता ती प्रत्येक घराघरातील समृद्धीचे कारण ठरेल. ‘तिसरी मुंबई’ हे केवळ एक शहर नसून, ते नव्या भारताच्या आत्मविश्वासाचे प्रतीक असेल.

संपादकीय रविवार २५ ते ३१ जानेवारी २०२६

श्री गुरु तेग बहादूर : मानवजातीचे खरे तारणहार

‘हिंद दी चारद’ श्री गुरु तेग बहादूर साहिबजी यांच्या शहिदीला ३५० वर्ष पुर्ण होत असल्याने महाराष्ट्र शासन आणि श्री गुरु तेग बहादूर साहिबजी ३५० वा शहिदी समागम राज्यस्तरीय समिती मार्फत नांदेड येथे २४ व २५ जानेवारी २०२६ रोजी कार्यक्रम होत आहे. या निमित्ताने श्री गुरु तेग बहादूरजी यांच्या मानवजातीच्या कल्याणासाठी केलेल्या अन्मोल कार्याची ही माहिती

महान योद्धा, आध्यात्मिक व्यक्तिमत्त्व आणि मातृभूमीचे प्रेमी नववे शीख गुरू श्री गुरु तेग बहादूरजी यांनी केलेल्या सर्वोच्च बलिदानाची मानवता सदैव ऋणी राहील. त्यांनी विश्वबंधुता आणि धार्मिक स्वातंत्र्याचा संदेश दिला. धर्म, मातृभूमी आणि लोकांच्या हक्कांसाठी त्यांनी जाती-धर्माचा विचार न करता सर्वस्वाचा त्याग केला. म्हणूनच त्यांना ‘हिंद दी चारद’ या दुर्मिळ सन्मानाने गौरवण्यात आले. आपण श्री गुरु तेग बहादूरजींचा ३५० वा शहिदी समागम वर्ष साजरा करत असताना, धार्मिक स्वातंत्र्याचे महत्त्व आणि मानवजातीच्या व मातृभूमीच्या कल्याणाविषयी शिकवण देणाऱ्या त्यांच्या महान आदर्शाना पुन्हा समर्पित करणे आवश्यक आहे.

अतुलनीय श्री गुरु तेग बहादूरजींनी आपल्याला निर्भयपणे मुक्त जीवन जगण्याची शिकवण दिली. मुघल सम्राट औरंगजेबाने त्यांच्यावर आणि त्यांच्या कुटुंबावर केलेल्या अत्यंत छळास ते शरण गेले नाहीत, तर दैवी शांततेने तो सहन केला. त्यागमल ते तेग बहादूर असे झालेले त्यांचे परिवर्तन मानवी इतिहासात फार कमी समांतर असलेली धार्मिक दृढता, औचित्य, नैतिकता आणि शौर्याची कथा आहे. त्यांनी आपल्या प्राणांची आहुती दिली, पण सत्याचा मार्ग सोडला नाही. त्यांच्या देवत्वाची अशी शक्ती होती की जेव्हा त्यांच्या शिष्यांना त्यांच्या समोर मारण्यात आले, तेव्हा ते खोल ध्यानात राहिले. जेव्हा त्यांनी स्वतः परम त्याग केला, तेव्हाही ते ध्यानात मग्न होते. श्री गुरु तेग बहादूरजी म्हणाले की धर्म हा केवळ पूजा-पाठ

नसून कर्तव्य आहे आणि एक आदर्श जीवनपद्धती आहे.

आजच्या तरुण पिढीने श्री गुरु तेग बहादूरजींच्या जीवनातून, चारित्र्यातून आणि त्यागातून प्रेरणा घेऊन मानवता आणि नैतिक मूल्ये अंगीकारण्याची गरज आहे, जेणेकरून भारत पुन्हा विश्वगुरू होईल. अत्याचार आणि अन्यायापुढे झुकण्यास त्यांनी ठाम नकार दिला. त्यांनी आदर्श आणि तत्त्वांच्या मार्गावर चालण्याची निवड केली. काश्मिरी पंडितांचे एक शिष्टमंडळ श्री गुरु तेग बहादूरजींना भेटण्यासाठी आजच्या श्री आनंदपूर साहिब येथे आले, ज्याला चक्र नानकी असेही म्हणतात. त्यांचे म्हणणे धीराने ऐकून घेतल्यानंतर, त्यांनी त्यांना औरंगजेबाला किंवा त्याच्या माणसांना सांगण्यास सांगितले की जर त्यांचे गुरू धर्म सोडतील, तरच ते आपला धर्म सोडतील.

त्यानंतर औरंगजेबाने केलेले कासानामे इतके भयानक होते की आजही त्यांची आठवण झाल्यावर अंगावर काटा उभा राहतो. श्री गुरु तेग बहादूरजी आणि त्यांच्या तीन भक्तांना –भाई सती दास, भाई मती दास आणि भाई दयाला – बंदिवान करण्यात आले. त्यांनी इस्लाम स्वीकारण्यास नकार दिल्यावर त्या उदात्त त्रिकूटांना त्यांच्या गुरूंसमोर फाशी देण्यात आले. त्यांनी धर्मासाठी सर्वोच्च बलिदान दिले. इ.स. १६७५ मध्ये श्री गुरु तेग बहादूरजींनी अत्यंत शांतपणे हौतात्म्य पत्करले. जुन्या दिल्लीतील चांदणी चौकातील गुरूद्वारा शीशगंज साहिब हे ‘त्याग’ आणि ‘बलिदान’ यांच्या अंतिम गाथेचे प्रतीक आहे, ज्याला मानवी इतिहासात तोड नाही. भाई जैता सिंग यांनी श्री गुरु तेग बहादूरजींचे पवित्र शीश श्री आनंदपूर साहिब येथे नेले, जे जगभरातील शीखांसाठी सर्वात पवित्र स्थळांपैकी एक आहे.

त्यांच्या बलिदानामुळे ‘वसुधैव कुटुंबकम्’ या तत्त्वावर आधारित प्राचीन सभ्यता आणि

संस्कृती केवळ नष्ट होण्यापासून वाचली नाही, तर एक दृढ आणि सर्वसमावेशक राष्ट्र म्हणून उदयास येण्याच्या आपल्या सामूहिक प्रयत्नांमध्ये तो एक ऐतिहासिक टप्पा ठरला. शीख धर्माचा पाया हा मानवी इतिहासातील सामान्य विकास नव्हता, तर तो सर्व प्रकारच्या अत्याचारांविरुद्ध मानवतेची ढाल बनला. ही एक महान परंपरा होती आणि आजही आहे. नववे शीख गुरू श्री गुरु तेग बहादूरजींनी केवळ लोकांचा धर्मरक्षणाचा संकल्प जपला आणि बळकट केला नाही, तर शीख धर्माला महानतेच्या पुढील स्तरावर नेले.

श्री गुरु तेग बहादूरजींना माहीत होते की त्यांच्या भक्तांनी कोणताही पश्चात्ताप न करता धर्मासाठी किंमत मोजली. त्यांनी सर्व मोह नाकारले, सर्व वेदना आणि त्रास सहन केले, पण अश्रू ढाळले नाहीत. धर्मकार्यावरील त्यांची बांधिलकी आणि श्रद्धा अतूट होती. श्री गुरु तेग बहादूर यांचे जीवन हे धर्म आणि मानवजातीच्या कल्याणासाठी केलेल्या अतुलनीय बलिदानांचे सर्वोच्च उदाहरण आहे. औरंगजेबाच्या क्रूरतेपुढे त्यांनी कधीही शरणागती पत्करली नाही. प्रत्येक प्रश्नाला त्यांचे उत्तर स्पष्ट होते – मी शीख आहे आणि शीखच राहणार!

श्री गुरु तेग बहादूरजींच्या शिकवणीतून आणि त्यागातून आपल्याला अनेक आणि बहुआयामी धडे मिळतात. त्यांचा त्याग,

सत्यावरील अढळ विश्वास, अहिंसा आणि सर्वांप्रती परोपकारी दृष्टीकोन आजही आपल्यासाठी प्रेरणादायी आहे. अंधश्रद्धा, जातीय भेदभाव आणि अस्पृश्यतेविरुद्ध त्यांनी संघर्ष केला, जेणेकरून प्रत्येक मानवाला आपल्या आवडीचे जीवन जगता येईल. धर्म हे सर्वांचे कर्तव्य आहे. खरा धर्म आपल्याला सर्वांशी चांगले वर्तन करण्याची आणि समाजाची शक्य

तितकी सेवा करण्याची शिकवण देतो. त्यांनी दुर्बल आणि वंचितांच्या बाजूने ठामपणे उभे राहिले. त्यांचे पुत्र श्री गुरु गोविंद सिंगजी यांनी केवळ बलिदांना तत्त्वे आणि मूल्ये जपली नाहीत, तर खालसा निर्माण करून त्यांना पुढे नेले, जो धार्मिकता आणि न्यायासाठी लढण्याचे प्रतीक आहे. आपण श्री गुरु तेग बहादूरजींचे हे महान वचन सदैव लक्षात ठेवले पाहिजे –आपण आपले जीवन सुख-दुःखात तसेच मान-अपमानात समान भावनेने जगले पाहिजे. त्यांच्या शिकवणीतून जीवनाचा उद्देश तसेच समता, समरसता आणि त्याग यांचे महत्त्व अधोरेखित होते. श्री गुरु तेग बहादूरजींचे महान शब्द हे मानवतेसाठी ऊर्जा आणि ज्ञानाचे चिरंतन स्रोत आहेत. गुरूंच्या शब्दांच्या मधुर पठणाचा भक्तांवर खोल परिणाम होत असे. त्यांनी अत्यंत शांततापूर्ण आणि मानवतावादी मार्गाने निरंकुश व धर्मांध शासकाशी संघर्ष केला. त्यांची शिकवण कालातीत आहे आणि येणाऱ्या पिढ्यांना सदैव प्रेरणा देत राहील.

श्री गुरु तेग बहादूर यांचे जीवन आपल्याला प्रत्येक परिस्थितीला शांततेने आणि खंबीरतेने सामोरे जाण्याची तसेच सौहार्द, न्याय, समता आणि समरसतेवर आधारित सामाजिक व्यवस्था निर्माण करण्याची प्रेरणा देते.

– अनिल आलुरकर, उपसंचालक (माहिती) विभागीय माहिती कार्यालय, अमरावती

मुक्त विद्यापीठाच्या परीक्षा पुढे ढकलल्या; निवडणूक आणि स्पर्धा परीक्षांचे कारण

नौकरी एक्सप्रेस

नाशिक/प्रतिनिधी/

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या (YCMOU) हिवाळी सत्राच्या परीक्षांना आज, ७ जानेवारीपासून सुरुवात होत आहे. मात्र, महपालिका निवडणुका आणि एमपीएससी (MPSC) परीक्षांमुळे विद्यापीठाने आपल्या वेळापत्रकात अंशतः बदल केला असून, काही महत्त्वाच्या तारखांच्या परीक्षा पुढे ढकलण्याचा निर्णय घेतला आहे.बदललेले वेळापत्रक खालीलप्रमाणे:निवडणूक प्रक्रियेमुळे आणि स्पर्धा परीक्षांच्या नियोजनामुळे खालील बदल करण्यात आले आहेत:मूळ तारीखनवीन तारीखकारण११ जानेवारी, २०२५२२ जानेवारी २०२५एमपीएससी 'वर्ग क' परीक्षा१४ जानेवारी २०२५२३ जानेवारी २०२५-१५ जानेवारी २०२५२४ जानेवारी २०२५महापालिका मतदान१६ जानेवारी २०२५२५ जानेवारी

२०२५मतमोजणीविद्यार्थ्यांवर होणारा परिणाममुक्त विद्यापीठाचे स्वरूप पाहता, येथील विद्यार्थी हे केवळ पूर्णवेळ अभ्यास करणारे नसून त्यात नोकरदार, पोलीस, सैन्य दलातील जवान, गृहिणी आणि शेतमजूर यांचा मोठ्या प्रमाणावर समावेश आहे. परीक्षा पुढे ढकलल्या गेल्यामुळे

या घटकांवर संमिश्र परिणाम होण्याची शक्यता आहे:अतिरिक्त अभ्यासाला वेळ: ज्या विद्यार्थ्यांचा अभ्यास अपूर्ण होता, त्यांना आता वाढीव १० ते १५ दिवसांचा अवधी मिळाल्याने तयारीसाठी अधिक वेळ मिळेल.नियोजनाचा फटका: अनेक नोकरदार विद्यार्थ्यांनी परीक्षेसाठी

आधीच रजा मंजूर करून घेतल्या होत्या. आता परीक्षा पुढे गेल्यामुळे त्यांना पुन्हा रजेचे नियोजन करावे लागणार आहे.

एकाग्रतेवर परिणाम: परीक्षेच्या प्रवाहात बदल झाल्यामुळे अभ्यासाची लय (Rhythm) बिघडण्याची शक्यता असते. विशेषतः दूरवरच्या केंद्रावर जाणाऱ्या विद्यार्थ्यांना पुन्हा प्रवासाचे नियोजन करावे लागेल.स्पर्धा परीक्षा देणाऱ्यांना दिलासा: ११ जानेवारीला होणारी एमपीएससीची परीक्षा आणि

विद्यापीठाची परीक्षा एकाच दिवशी येत असल्याने विद्यार्थ्यांची ओढाताण होणार होती. ती आता टळली आहे. बातमीवर आधारित प्रश्नवरील बातमीच्या आधारे खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या: १. **मुक्त विद्यापीठाच्या परीक्षा कोणत्या तारखेला सुरू झाल्या आहेत?** (उत्तर: ७ जानेवारी २०२६) २. **११ जानेवारीची परीक्षा पुढे**

ढकलण्याचे मुख्य कारण काय होते? (उत्तर: त्याच दिवशी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाची (MPSC) 'वर्ग क' परीक्षा होणार आहे.)

३. **महापालिका निवडणुकीच्या कोणत्या प्रक्रियेमुळे १५ आणि १६ जानेवारीच्या परीक्षा पुढे ढकलण्यात आल्या?** (उत्तर: १५ जानेवारीला होणारे मतदान आणि १६ जानेवारीला होणारी एमपीएससीची परीक्षा आणि मतमोजणी यामुळे.)

४. **यंदाच्या हिवाळी परीक्षेसाठी एकूण किती विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली आहे?** (उत्तर: १ लाख ४९ हजार ८७२ विद्यार्थ्यांनी.)

५. **नर्सिंग प्रवेश प्रक्रियेबाबत बातमीत काय चिंता व्यक्त करण्यात आली आहे?** (उत्तर: पाच महिने प्रवेश प्रक्रिया राबवूनही राज्यात बी.एस्सी. नर्सिंगच्या ५,५७३ जागा रिक्त राहिल्या आहेत.)

नेताजी सुभाषचंद्र बोस - समताधिष्ठित राष्ट्रनिर्मितीचा तेजस्वी मार्ग

१. स्वातंत्र्याची व्यापक संकल्पना: नेताजींच्या मते स्वातंत्र्य म्हणजे केवळ ब्रिटिशांना देशाबाहेर काढणे नव्हते. खऱ्या स्वातंत्र्याचा अर्थ असा होता की, जिथे प्रत्येक भारतीयाला सामाजिक न्याय, आर्थिक संधी आणि मानवी सन्मान मिळेल. जात, धर्म आणि लिंगाच्या पलीकडे जाऊन 'समतावादी समाज' निर्माण करणे हे त्यांचे मुख्य ध्येय होते.

२. वैचारिक जडणघडण: नेताजींवर स्वामी विवेकानंदांच्या विचारांचा मोठा प्रभाव होता. आत्मविश्वास, सेवा आणि त्याग ही मूल्ये त्यांनी आत्मसात केली होती. आयसीएस (ICS) सारख्या प्रतिष्ठित नोकरीचा राजीनामा देऊन त्यांनी सिद्ध केले की त्यांच्यासाठी वैयक्तिक सुखापेक्षा राष्ट्रहित आणि सामाजिक बांधिलकी श्रेष्ठ आहे.

३. सामाजिक समता आणि जातीअंताचा लढा: जातीयवाद हा राष्ट्राच्या एकात्मतेसाठी घातक आहे, असे त्यांचे ठाम मत होते. त्यांनी आझाद हिंद सेनेत (IN-) हे प्रत्यक्ष कृतीतून सिद्ध केले. तिथे सर्व जाती-

धर्माचे सैनिक एकत्र जेवण करत आणि एकाच ध्येयासाठी लढत. ४. स्त्री-शक्तीचा जागर: स्त्रियांना राष्ट्रनिर्मितीमध्ये समान स्थान मिळावे यासाठी त्यांनी 'राणी झाशी रेजिमेंट' स्थापन केली. ही केवळ एक लष्करी तुकडी नव्हती, तर ती स्त्री-मुक्तीची आणि सामाजिक क्रांतीची नांदी होती.

५. आर्थिक न्याय आणि समाजवाद: नेताजी समाजवादी विचारांचे समर्थक होते. स्वातंत्र्यानंतरची अर्थव्यवस्था ही शोषणावर आधारित नसावी, तर ती लोककल्याणकारी असावी, जिथे शिक्षण, आरोग्य आणि रोजगाराची संधी सर्वांना समान मिळेल, अशी त्यांची दृढदृष्टी होती.

६. राष्ट्रीय एकात्मता: 'जय हिंद' हा त्यांनी दिलेला नारा केवळ एक घोषणा नव्हती, तर ती भारतीय एकात्मतेचे प्रतीक होती. धर्मनिरपेक्षता हा त्यांच्या विचारांचा पाया होता, म्हणूनच आझाद हिंद सेनेत हिंदू, मुस्लिम, शीख आणि ख्रिश्चन खांद्याला खांदी लावून लढले.

स्पर्धा परीक्षांसाठी उपयुक्त प्रश्न

(MCQs) खालील प्रश्न एमपीएससी (MPSC), सरळसेवा आणि इतर स्पर्धा परीक्षांच्या दृष्टीने महत्त्वाचे आहेत:

प्र. १) नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म कधी व कोठे झाला? अ) २३ जानेवारी १८९७, कटक (ओडिशा) ब) २३ जानेवारी १८९७, कोलकाता (पश्चिम बंगाल) क) १५ ऑगस्ट १८९७, दिल्ली ड) २ ऑक्टोबर १८९६, पुणे उत्तर: अ) २३ जानेवारी १८९७, कटक (ओडिशा) प्र. २) नेताजींच्या व्यक्तिमत्त्वावर कोणत्या महापुरुषाच्या विचारांचा खोल प्रभाव होता? अ) महात्मा गांधी ब) स्वामी विवेकानंद क) लोकमान्य टिळक ड) गोपाळ कृष्ण गोखले उत्तर: ब) स्वामी विवेकानंद प्र. ३) आझाद हिंद सेनेतील महिला रेजिमेंटचे नाव काय होते? अ) अहिल्याबाई होळकर रेजिमेंट ब) सावित्रीबाई फुले रेजिमेंट क) राणी झाशी रेजिमेंट ड) लक्ष्मीबाई रेजिमेंट उत्तर: क) राणी झाशी रेजिमेंट प्र. ४) नेताजींनी कोणता प्रसिद्ध

नारा देऊन राष्ट्रीय एकात्मतेचा संदेश दिला? अ) चले जाय ब) जय हिंद क) सत्यमेव जयते ड) इंकलाब जिंदाबाद उत्तर: ब) जय हिंद प्र. ५) नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांनी कोणत्या उच्च पदाचा त्याग करून स्वातंत्र्यलढ्यात उडी घेतली? अ) लष्करी अधिकारी ब) आयसीएस (ICS) क) न्यायाधीश ड) प्राध्यापक उत्तर: ब) आयसीएस (खउड) प्र. ६) 'फोडा आणि राज्य करा' या ब्रिटिश धोरणाला नेताजींनी कशाच्या माध्यमातून उत्तर दिले? अ) सशस्त्र क्रांती ब) धार्मिक शिक्षण क) सामाजिक एकात्मता आणि धर्मनिरपेक्षता ड) असहकार आंदोलन उत्तर: क) सामाजिक एकात्मता आणि धर्मनिरपेक्षता

नेताजींचे विचार आजच्या २१ व्या शतकातील भारतासाठीही तितकेच सुसंगत आहेत. आर्थिक विषमता आणि सामाजिक तणाव दूर करण्यासाठी त्यांचा 'समतावादी दृष्टिकोन' स्वीकारणे हीच त्यांना खरी श्रद्धांजली ठरेल.

जनगणना २०२६-२०२७: सविस्तर माहिती

भारतातील आगामी जनगणनेचे वेळापत्रक केंद्रीय गृह मंत्रालयाने जाहीर केले असून, ही भारतातील पहिली डिजिटल जनगणना ठरणार आहे.

१. वेळापत्रक आणि टप्पे : ही जनगणना दोन प्रमुख टप्प्यांत पार पडणार आहे: पहिला टप्पा (घरांची यादी): १ एप्रिल २०२६ ते ३० सप्टेंबर २०२६ या कालावधीत घरांची नोंदणी केली जाईल. प्रत्येक राज्याला हे काम पूर्ण करण्यासाठी ३० दिवसांची मुदत दिली जाईल. दुसरा टप्पा (लोकसंख्या मोजणी): १ एप्रिल २०२६ ला सुरुवात होऊन २८ फेब्रुवारी २०२७ पर्यंत ही प्रक्रिया चालेल. संदर्भ वेळ: १ मार्च २०२७ ची मध्यरात्र ही देशाच्या अंतिम लोकसंख्या आकडेवारीसाठी 'संदर्भ वेळ' मानली जाईल.

२. वैशिष्ट्ये आणि बदल डिजिटल नोंदणी: यावेळी पेन-कागदाऐवजी मोबाईल पचा वापर केला जाईल. स्वयं-नोंदणी (Self-Enumeration): नागरिकांना स्वतःची माहिती स्वतः भरण्याचा पर्याय असेल. घरोघरी सर्वेक्षण सुरू ड) १ एप्रिल २०२७ उत्तर: ब) १

पोर्टल/प उपलब्ध होईल. जातीनिहाय जनगणना: या जनगणनेत लोकसंख्येसोबतच जातीची माहिती देखील समाविष्ट केली जाणार आहे. बजेट: केंद्र सरकारने या कामासाठी ११,७१८ कोटी रुपयांच्या निधीची तरतूद केली आहे. प्रशासकीय यंत्रणा: सुमारे ३० लाख कर्मचारी (प्रामुख्याने शिक्षक) या कामात सहभागी होतील. ३. तांत्रिक प्लॅटफॉर्म उचचड पोर्टल: जनगणनेच्या प्रगतीचे रिअल-टाइम मॉनिटरिंग करण्यासाठी हे पोर्टल तयार केले आहे. उररड (Census as a Service): सर्व सरकारी मंत्रालयांना नियोजनासाठी संघटित डेटा उपलब्ध करून देण्यासाठी ही सेवा सुरू करण्यात आली आहे.

स्पर्धा परीक्षांसाठी संभाव्य प्रश्न (MCQs) प्रश्न १: २०२६ च्या जनगणनेनुसार, भारताच्या अंतिम लोकसंख्या आकडेवारीसाठी कोणता 'संदर्भ काळ' (Reference Time) निश्चित करण्यात आला आहे? अ) १ जानेवारी २०२७ ब) १ मार्च २०२७ ची मध्यरात्र क) ३१ डिसेंबर २०२६ ड) १ एप्रिल २०२७ उत्तर: ब) १

मार्च २०२७ ची मध्यरात्र प्रश्न २: आगामी जनगणना ही भारताची किती डिजिटल जनगणना ठरेल? अ) पहिली ब) दुसरी क) तिसरी ड) पाचवी उत्तर: अ) पहिली प्रश्न ३: जनगणनेच्या पहिल्या टप्प्यात (घरांची यादी) राज्यांना काम पूर्ण करण्यासाठी किती दिवसांचा कालावधी देण्यात आला आहे? अ) १५ दिवस ब) ४५ दिवस क) ३० दिवस ड) ६० दिवस उत्तर: क) ३० दिवस

प्रश्न ४: 'उररड' या संकल्पनेचा जनगणनेच्या संदर्भात पूर्ण अर्थ काय आहे? अ) Centralized -ccounting and Statistics ब) Census as a Service क) Citizen and -rea Survey ड) Common -pplication for Social Studies उत्तर: ब) Census as a Service प्रश्न ५: २०२६-२७ च्या जनगणनेसाठी केंद्र सरकारने किती बजेट मंजूर केले आहे? अ) १०,००० कोटी रु. ब) ११,७१८ कोटी रु. क) ८,९०० कोटी रु. उत्तर: ब) ११,७१८ कोटी रु. पेक्षा जास्त अ) १५,५०० कोटी रु. ड) ८,९०० कोटी रु.

संक्षिप्त

ग्री व पोस्ट-मॅट्रिक शिष्यवृत्तीसाठी ३१ जानेवारीपर्यंत अर्ज करण्याचे आवाहन

नौकरी एक्सप्रेस मुंबई/प्रतिनिधी/ मुंबई शहर जिल्ह्यातील विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (VJNT), इतर मागास प्रवर्ग (OBC) आणि विशेष मागास प्रवर्ग (SBC) मधील विद्यार्थ्यांसाठी भारत सरकारची 'पीएम-यशस्वी' (PM-Y-S-SV1) शिष्यवृत्ती योजना जाहीर करण्यात आली आहे. या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी पात्र विद्यार्थ्यांनी ३१ जानेवारी २०२६ पर्यंत ऑनलाईन अर्ज सादर करण्याचे आवाहन इतर मागास बहुजन कल्याण कार्यालयाचे सहाय्यक संचालक रविकिरण पाटील यांनी केले आहे.कोणाला मिळणार लाभ?ही शिष्यवृत्ती दोन गटांत विभागली आहे:१. ग्री-मॅट्रिक: इयत्ता ९ वी आणि १० वी मध्ये शिकणारे विद्यार्थी.२. पोस्ट-मॅट्रिक: इयत्ता ११ वी पासून ते पदव्युत्तर किंवा व्यावसायिक अभ्यासक्रमापर्यंतचे विद्यार्थी.

शिष्यवृत्तीसाठीच्या अटी व नियमतपशीलग्री-मॅट्रिक (९वी व १०वी)पोस्ट-मॅट्रिक (११वी व पुढील)पात्र प्रवर्गजडउ, VJNT, DNT, SBCOBC, VJNT, DNT, SBCउत्पन्न मर्यादावार्षिक २,५०,००० पर्यंतवार्षिक २,५०,००० पर्यंतउपस्थितीकिमान ७५% अनिवार्यकिमान ७५% अनिवार्यरकम ५,००० वार्षिकअभ्यासक्रमानुसार (DBT द्वारे)इतर अटकुटुंबातील फक्त २ मुलांना लाभ (मुलींना मर्यादा नाही)मध्येच अभ्यासक्रम सोडल्यास रकम परत करावी लागेलआवश्यक कागदपत्रेअर्ज करताना खालील कागदपत्रे जवळ असणे आवश्यक आहे:जातीचा दाखला (Caste Certificate)जात वैधता प्रमाणपत्र (लागू असल्यास)उत्पन्नाचा दाखला (Income Certificate) आधार कार्ड (बँक खात्याशी लिंक असणे अनिवार्य)बोनाफाईड प्रमाणपत्र (Bonafide Certificate)मागील वर्षाचे गुणपत्रक (Marksheet)आधार प्रमाणीकरणासह ७५% उपस्थितीचा पुरावाअर्ज कसा करावा?विद्यार्थ्यांनी नॅशनल स्कॉलरशिप पोर्टलच्या (NSP) अधिकृत संकेतस्थळावर जाऊन ऑनलाईन नोंदणी करणे आवश्यक आहे.अर्ज करण्याची अधिकृत लिंक: https://scholarships.gov.inविशेष सूचना: मुंबईतील सर्व शाळा आणि महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांनी विद्यार्थ्यांना या प्रक्रियेत मदत करावी, जेणेकरून कोणताही पात्र विद्यार्थी या योजनेपासून वंचित राहणार नाही, असे प्रशासनातर्फे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

एआयच्या युगात मुलांची 'भावानिक बुद्धिमत्ता' जपण्याचे आव्हान

नौकरी एक्सप्रेस पुणे/प्रतिनिधी/ आजच्या तंत्रज्ञानाने झपाटलेल्या युगात, जिथे प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 'आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स' (-I) कडे आहे, तिथे मुलांचा सर्वांगीण विकास केवळ माहिती मिळवण्यापुरता मर्यादित राहिला आहे. अशा काळात मुलांमध्ये भावनिक बुद्धिमत्ता (Emotional Intelligence) जोपासणे ही पालक आणि शिक्षकांसाठी सर्वात मोठी जबाबदारी बनली आहे, असा सूर शिक्षणतज्ज्ञांकडून व्यक्त होत आहे.

काय आहे भावनिक बुद्धिमत्ता? भावनिक बुद्धिमत्ता म्हणजे स्वतःच्या आणि इतरांच्या भावना समजून घेणे, त्यावर नियंत्रण मिळवणे आणि संवेदनशीलता जपणे. एआय तांत्रिक कामे वेगाने करू शकते, पण मानवी नात्यांमधील ओलावा आणि सहानुभूती तंत्रज्ञान देऊ शकत नाही.

मुलांमध्ये स्वतःची जाणीव, संयम, संवाद कौशल्य आणि कठीण प्रसंगात पुन्हा उभारी घेण्याची जिद्द निर्माण करणे म्हणजेच त्यांचा भावनिक विकास करणे होय.

घराचे अंगण आणि शाळेचे वातावरण संशोधनानुसार (Guasp Coll et al., 2020), पालक आणि मुलांमधील घट्ट नाते मुलांच्या संवेदनशीलतेला खतपाणी घालते. पालकांनी मुलांचे म्हणणे श्रोतपणे ऐकून घेतल्यास त्यांच्यात सुरक्षिततेची भावना निर्माण होते. दुसरीकडे, शाळा हे समाजाचे छोटे रूप असल्याने तिथे मुले 'टीम वर्क' आणि सहकार्य शिकतात. 'ऑर्चिड्स द इंटरनॅशनल स्कूल' सारख्या संस्था या दिशेने 'सोच' (SOCH) सारख्या उपक्रमांतून इयत्ता १ ली ते १० वी पर्यंतच्या मुलांवर सामाजिक आणि भावनिक संस्कार करत आहेत.

तज्ज्ञांचे मत ऑर्चिड्स स्कूलच्या 'स्पेशल नीझ्स' विभागाच्या प्रमुख अर्चना पाध्ये यांच्या मते, तंत्रज्ञान केवळ तर्कशास्त्र हाताळू शकते, पण माणूसच दुसऱ्याच्या वेदना समजू शकतो. मुलांचा 'इमोशनल कोश्ट' (EQ) वाढल्यास त्यांना स्वतःला सावण्यासाठी स्क्रीन किंवा गॅजेट्सवर अवलंबून राहावे लागणार नाही. तंत्रज्ञानाचा वापर करतानाच माणुसकीने नेतृत्व करणारी पिढी घडवणे ही आपली जबाबदारी आहे.

थोडक्यात, एआयच्या युगात मुलांनी केवळ बुद्धिवान न होता 'भावान्वित' होणे अधिक गरजेचे आहे, जेणेकरून ते भविष्यात खंबीर नागरिक बनू शकतील.

दिलेल्या लेखावर आधारित प्रश्न
खालील प्रश्नांची उत्तरे शोधून आपली समज तपासा:
१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न (Objective Questions): एआय (-I) आणि मानवी बुद्धिमत्तेमध्ये मुख्य फरक कोणता आहे? 'सोच' (SOCH) उपक्रमांतर्गत कोणत्या विषयांवर चर्चा केली जाते? लेखात उल्लेख केलेल्या संशोधनानुसार (२०२०, २०२४) मुलांच्या भावनिक विकासासाठी काय आवश्यक आहे?

२. आकलन प्रश्न (Understanding Questions): भावनिक बुद्धिमत्ता म्हणजे नक्की काय? लेखकाच्या मते स्पष्ट करा. मुलांच्या भावनिक विकासात शिक्षकांची भूमिका का महत्त्वाची आहे? 'ऑर्चिड्स द इंटरनॅशनल स्कूल' विशेष गरजा असलेल्या मुलांसाठी (CWSN) काय प्रयत्न करते?

३. स्वमत/विचारप्रवर्तक प्रश्न (Critical Thinking): भावनिकदृष्ट्या सक्षम मुलाला स्क्रीन किंवा गॅजेट्सवर अवलंबून राहावे लागत नाही, या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का? का? एआयच्या काळात केवळ 'माहिती' मिळवणे म्हणजे 'प्रगती' का नाही? तुमच्या मते, मुलांमध्ये 'दयाळूपणा' हा गुण रुजवण्यासाठी पालकांनी कोणते छोटे बदल करावेत?

ऐका हो ऐका! सरकारी नोकरीची सुवर्णसंधी; बिहार कृषी विभागात ६९४ पदांसाठी मेगाभरती!

नौकरी एक्सप्रेस पाटणा/मुंबई/प्रतिनिधी/ सरकारी नोकरीचे स्वप्न पाहणाऱ्या तरुणांसाठी एक मोठी आणि आनंदाची बातमी समोर आली आहे. बिहारमधील नितीश कुमार सरकारने राज्याच्या कृषी विभागात ६९४ पदांच्या भव्य भरतीला हिरवा कंदील दाखवला आहे. मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या कॅबिनेट बैठकीत हा महत्त्वपूर्ण निर्णय घेण्यात आला असून, यामुळे बेरोजगार तरुणांना मोठा दिलासा मिळणार आहे. **भरतीचे मुख्य तपशील:** बिहार सरकारने केवळ कृषी विभागच नव्हे, तर इतरही अनेक विभागांमध्ये पदभरतीची घोषणा केली आहे. त्याचे सविस्तर तपशील खालीलप्रमाणे आहेत:

कृषी विभाग: ६९४ रिक्त पदांवर मेगाभरती केली जाणार आहे. शिक्षण विभाग (पॉलिटेक्निक): सरकारी पॉलिटेक्निक महाविद्यालयांमध्ये एकूण १०६ पदांची भरती होईल. यामध्ये ४५ शैक्षणिक (Teaching) आणि ६१ बिगर-शैक्षणिक (Non-Teaching) पदांचा समावेश आहे. **न्याय विभाग:** पाटणा हायकोर्टात कंत्राटी तत्त्वावर ४ कायदेशीर सहाय्यक (Legal -ssistant) पदांना मंजुरी. **उच्च शिक्षण संचालनालय:** ९ नवीन पदांच्या निर्मितीला मान्यता. **न्याय विभाग:** पाटणा हायकोर्टात कंत्राटी तत्त्वावर ४ कायदेशीर सहाय्यक (Legal -ssistant) पदांना मंजुरी. **उच्च शिक्षण संचालनालय:** ९ नवीन पदांच्या निर्मितीला मान्यता. मुंबईत उभे राहणार भव्य 'बिहार भवन' याच बैठकीत महाराष्ट्र आणि बिहारच्या दृष्टीने एक

महत्त्वाचा निर्णय घेण्यात आला आहे. मुंबईमध्ये ३१४ कोटी रुपये खर्च करून भव्य 'बिहार भवन' बांधण्यास राज्य सरकारने मान्यता दिली आहे. यामुळे मुंबईत येणाऱ्या बिहारमधील नागरिकांची सोय होणार आहे. **'टेरिटोरियल आर्मी' (प्रादेशिक सेना) भरतीचीही संधी!** ज्या तरुणांना आपली नोकरी किंवा शिक्षण सांभाळून देशसेवा करायची आहे, त्यांच्यासाठी टेरिटोरियल आर्मी (ढ-) हा एक उत्तम पर्याय आहे. पात्रता: उमेदवार पदवीधर असावा आणि तो कोणत्याही व्यवसायात किंवा नोकरीत कार्यरत असावा. **वयोमर्यादा:** १८ ते ४२ वर्षे

भरती प्रक्रिया: वर्षातून दोनदा (फेब्रुवारी आणि जुलै/ऑगस्ट) परीक्षा घेतली जाते. **फायदा:** खासगी किंवा सरकारी नोकरीत असतानाही तुम्ही भारतीय सेनेचा भाग बनू शकता. **अधिकृत माहितीसाठी येथे भेट द्या:** या भरती प्रक्रियेचे अर्ज, पात्रता आणि सविस्तर जाहिरात पाहण्यासाठी उमेदवारांनी खालील अधिकृत संकेतस्थळांना वेळोवेळी भेट द्यावी: बिहार कृषी विभाग अधिकृत वेबसाइट: krishi.bih.nic.in बिहार सरकार अधिकृत पोर्टल: state.bihar.gov.in **महत्त्वाची टीप:** अर्ज करण्यापूर्वी उमेदवारांनी अधिकृत जाहिरात काळजीपूर्वक वाचण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

ले. कर्नल सीता शेळके यांना 'सुभाषचंद्र बोस आपत्ती व्यवस्थापन पुरस्कार २०२६' जाहीर

नौकरी एक्सप्रेस मुंबई/प्रतिनिधी/ केंद्र सरकारने यंदाचा मानाचा 'सुभाषचंद्र बोस आपत्ती व्यवस्थापन पुरस्कार २०२६' (वैयक्तिक श्रेणी) महाराष्ट्राच्या सुकन्या लेफ्टनंट कर्नल सीता अशोक शेळके यांना जाहीर केला आहे. २३ जानेवारी रोजी 'पराक्रम दिना'चे औचित्य साधून ही घोषणा करण्यात आली. देशभरातून आलेल्या १७१ नामांकनांमधून त्यांची या पुरस्कारासाठी निवड झाली आहे.

वायनाड बचाव मोहीम: एक 'इंजिनीअरिंग चमत्कार' : २०२४ मध्ये केरळमधील वायनाड येथे झालेल्या भीषण भूस्खलनादरम्यान ले. कर्नल शेळके यांनी केलेल्या कार्याची दखल या पुरस्कारासाठी घेण्यात आली. त्यांच्या कामगिरीतील महत्त्वाचे टप्पे खालीलप्रमाणे आहेत: विक्रमी वेळेत बेली ब्रिजची उभारणी: वायनाडमधील चूर्लमाला येथे संपर्क तुटलेल्या भागात त्यांनी १९० फूट लांबीचा बेली ब्रिज अत्यंत कमी

वेळेत उभारला. यामुळे मदतकार्य दुर्गम भागापर्यंत पोहोचवणे शक्य झाले. **कल्पक बुद्धिमत्ता:** त्यांनी 'कोमात्सु PC २१०' एक्सकॅन्व्हेटरचा वापर करून अवघ्या ४ तासांत तात्पुरता पदचारी पूल तयार केला, जो बचाव कार्यात गेमचेंजर ठरला. **प्रशिक्षण:** त्यांनी केवळ प्रत्यक्ष कार्यच केले नाही, तर आतापर्यंत २,३०० पेक्षा जास्त जवानांना आपत्ती निवारणाचे तांत्रिक प्रशिक्षण दिले आहे. **गाडीलगाव ते भारतीय लष्कर:**

जिद्दीचा प्रवास ले. कर्नल सीता शेळके यांचा प्रवास ग्रामीण भागातील मुलींसाठी प्रेरणादायी आहे: **मूळ गाव:** गाडीलगाव, जिल्हा अहिल्यानगर. **शिक्षण:** अहिल्यानगरमधूनच त्यांनी मेकॅनिकल इंजिनीअरिंग पूर्ण केले. **लष्करी कारकीर्त:** सुरुवातीला पोलीस दलात जाण्याचे स्वप्न असलेल्या सीता यांनी २०१२ मध्ये लष्करी सेवेत प्रवेश केला. चेन्नई येथील ऑफिसर्स ट्रेनिंग अकॅडमीतून (OT-) प्रशिक्षण पूर्ण केल्यानंतर त्या भारतीय लष्करात अधिकारी म्हणून रुजू झाल्या. **पुरस्काराचे महत्त्व:** हा पुरस्कार आपत्ती व्यवस्थापनात अतुलनीय कामगिरी करणाऱ्या व्यक्तींना आणि संस्थांना दिला जातो. यात वैयक्तिक श्रेणीसाठी ५ लाख रुपये आणि प्रमाणपत्र, तर संस्थात्मक श्रेणीसाठी ५१ लाख रुपये आणि प्रमाणपत्र दिले जाते.

स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील राजकीय समीकरणे स्पष्ट

नौकरी एक्सप्रेस मुंबई/प्रतिनिधी/ महाराष्ट्रातील २९ महानगरपालिकांच्या महापौर पदांचे आगामी अडीच वर्षांसाठीचे आरक्षण नुकतेच जाहीर झाले आहे. नगर विकास राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ यांच्या अध्यक्षतेखाली काढण्यात आलेल्या या सोडतीमुळे राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील राजकीय समीकरणे आता स्पष्ट झाली आहेत. या निर्णयाची सविस्तर माहिती खालीलप्रमाणे आहे:

महिलांचे वर्चस्व: १५ महापालिकांत महिला महापौरा या आरक्षण सोडतीचे सर्वात महत्त्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे महाराष्ट्रात एकूण २९ पैकी १५ महानगरपालिकांचे नेतृत्व महिलांकडे जाणार आहे. यामध्ये अनुसूचित

जाती, मागास प्रवर्ग आणि सर्वसाधारण अशा विविध गटांतील महिलांचा समावेश आहे.आरक्षणाचा प्रवर्गानिहाय तपशीलखालील तक्त्यावरून तुम्हाला कोणत्या शहरात कोणत्या प्रवर्गाचे आरक्षण आले आहे, हे स्पष्ट होईल: प्रवर्गआरक्षित जागामहापालिकेचे नावअनुसूचित जमाती (ST)१कल्याण-डोंबिवलीअनुसूचित जाती (SC) - महिलारजालना, लातूरअनुसूचित जाती (SC) - सर्वसाधारण१ठाणेनागरिकांचा मागास प्रवर्ग (OBC) - महिला४जळगाव, चंद्रपूर, अहिल्यानगर, अकोलानागरिकांचा मागास प्रवर्ग (OBC) - सर्वसाधारण४पनवेल, इचलकरंजी, कोल्हापूर, उल्हासनगरसर्वसाधारण (खुला) - महिला१पुणे, बृहन्मुंबई

(BMC), नवी मुंबई, नागपूर, नाशिक, धुळे, नांदेड-वाघाळा, मालेगाव, मीरा-भाईंदरसर्वसाधारण (खुला) - सर्वसाधारण८छत्रपती संभाजीनगर, परभणी, सांगली-मिरज-कुपवाड, अमरावती, वसई-विरार, सोलापूर, पिंपरी-चिंचवड, भिवंडी-निजामपूरमहत्त्वाचे मुद्देमुंबई आणि पुणे: राज्यातील सर्वात मोठ्या मुंबई आणि पुणे महानगरपालिकांमध्ये 'सर्वसाधारण महिला' आरक्षण आल्याने या शहरांना महिला महापौर मिळणार हे निश्चित झाले आहे.नियम: नियमानुसार अनुसूचित जमातीसाठी (ST) केवळ एकच पद असल्याने ते महिलांसाठी राखीव ठेवण्यात आलेले नाही. कालावधी: हे आरक्षण पुढील अडीच वर्षांच्या कार्यकाळासाठी लागू असेल.

अंतराळ सफरीचा देदीप्यमान अध्याय पूर्ण: सुनिता विल्यम्स यांची नासामधून निवृत्ती!

नौकरी एक्सप्रेस वॉशिंग्टन/प्रतिनिधी/ भारतीय वंशाच्या जगप्रसिद्ध अंतराळवीर आणि कोट्यवधी तरुणांच्या प्रेरणास्थान असलेल्या सुनिता विल्यम्स यांनी त्यांच्या २७ वर्षांच्या गौरवशाली कारकिर्दीला पूर्णविराम दिला आहे. २७ डिसेंबर २०२५ रोजी त्या अमेरिकन अंतराळ संस्था 'नासा' (N-S-) मधून अधिकृतपणे निवृत्त झाल्या. तीन मोठ्या मोहिमा, ९ स्पेसवाक आणि तब्बल ६०८ दिवस अंतराळात व्यतीत करणाऱ्या या 'रणरािणी'ने आता जमिनीवर विसावण्याचा निर्णय घेतला आहे.

२७ वर्षांचा ऐतिहासिक प्रवास : १९९८ मध्ये नासामध्ये नवड झालेल्या सुनीता विल्यम्स यांनी आपल्या कौशल्याने अंतराळ संशोधनात भारताचे आणि अमेरिकेचे नाव उंचावले. नासाचे प्रशासक जेरेड आयझॅकसन यांनी त्यांना 'मानवी अंतराळ मोहिमांमधील मार्गदर्शक' (Trailblazer) म्हणून संबोधले आहे. गुजरातच्या मेहसाणा जिल्ह्यातील झुलासन हे त्यांचे मूळ गाव

असून, त्यांच्या या यशाने जगभरातील भारतीयांची मान अभिमानाने वर झाली आहे. **विक्रमांचे शिखर :** स्पेसवाकचा विक्रम: त्यांनी एकूण ९ वेळा स्पेसवाक (Spacewalks) केले असून, ६२ तास ६ मिनिटे अंतराळात चालण्याचा पराक्रम केला आहे. **मैरथॉन:** अंतराळात मैरथॉन पूर्ण करणाऱ्या त्या जगातील पहिल्या व्यक्ती आहेत. दीर्घ काळ वास्तव्य: नासाच्या

अखेरीस त्यांनी निवृत्तीची घोषणा केली आहे. **स्पर्धा परीक्षा विशेष: वस्तुनिष्ठ प्रश्न (MCQs)**
१. सुनिता विल्यम्स नासा (N-S-) मधून कोणत्या तारखेला निवृत्त झाल्या?
अ) १५ ऑगस्ट २०२५
ब) २७ डिसेंबर २०२५
क) १ जानेवारी २०२६
ड) २ ऑक्टोबर २०२५
उत्तर: ब) २७ डिसेंबर २०२५
२. सुनिता विल्यम्स यांनी आपल्या संपूर्ण कारकिर्दीत एकूण किती दिवस अंतराळात घालवले?
अ) ५०० दिवस ब) ६०८ दिवस क) ३६५ दिवस ड) ७५० दिवस
उत्तर: ब) ६०८ दिवस
३. अंतराळात एकूण ९ वेळा स्पेसवाक करणाऱ्या सुनीता विल्यम्स यांनी त्यासाठी किती वेळ व्यतीत केला?
अ) ४० तास १० मिनिटे ब) ५५ तास क) ६२ तास ६ मिनिटे

ड) ७० तास १५ मिनिटे
उत्तर: क) ६२ तास ६ मिनिटे
४. सुनिता विल्यम्स यांचे मूळ गाव 'झुलासन' भारतातील कोणत्या राज्यातील आहे?
अ) महाराष्ट्र ब) राजस्थान क) पंजाब ड) गुजरात
उत्तर: ड) गुजरात
५. २०२४ मध्ये सुनीता विल्यम्स कोणत्या यानाच्या चाचणी मोहिमेसाठी अंतराळात गेल्या होत्या, जी मोहीम तांत्रिक कारणास्तव लांबली?
अ) स्पेस एक्स (SpaceX) ब) बोईंग स्टारलायनर (Boeing Starliner) क) अपोलो ११ ड) गगनयान
उत्तर: ब) बोईंग स्टारलायनर
६. अंतराळात मैरथॉन पूर्ण करणाऱ्या जगातील पहिल्या व्यक्ती कोण?
अ) नील आर्मस्ट्रॉंग ब) कल्पना चावला क) सुनिता विल्यम्स ड) युरी गागरीन
उत्तर: क) सुनिता विल्यम्स

महाराष्ट्राची जागतिक भरारी! दावोसमध्ये १ लाख कोटींचे करार; 'तिसरी मुंबई' आता प्रत्यक्षात येणार

नौकरी एक्सप्रेस
दावोस/प्रतिनिधी/ जागतिक अर्थकारणाचे केंद्र असलेल्या दावोसमध्ये महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी राज्याच्या विकासाचा नवा अध्याय लिहिला आहे. केवळ गुंतवणूक नाही, तर प्रगत ज्ञान आणि तंत्रज्ञान महाराष्ट्रात आणणे हाच या दौऱ्याचा मुख्य उद्देश असल्याचे सांगत मुख्यमंत्र्यांनी 'तिसऱ्या मुंबई'ची (Third Mumbai) अधिकृत घोषणा केली आहे. रायगड-पेण परिसरात उभारल्या जाणाऱ्या या 'ग्रोथ सेंटर'मुळे महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेला मोठी गती मिळणार असून तब्बल १ लाख कोटी रुपयांची गुंतवणूक महाराष्ट्रात धडकणार आहे.

ठळक घडामोडी: तिसरी मुंबई – रायगड-पेण ग्रोथ सेंटर: नवी मुंबई विमानतळापासून अवघ्या १५-२० किमी अंतरावर हे शहर वसणार आहे. हे देशातील पहिले 'प्लग अँड प्ले' (Ready to Start) शहर असेल, जे

पीपीपी (PPP) तत्त्वावर एएमएमआरडीए आणि खाजगी कंपन्यांच्या माध्यमातून विकसित होईल.

बीकेसीच्या धर्तीवर बिझनेस डिस्ट्रिक्ट: मुंबईतील वांद्रे-कुर्ला कॉम्प्लेक्सप्रमाणे (BKC) येथे भव्य बिझनेस हब उभारले जाणार आहे. येथे 'वॉक टू वर्क' ही संकल्पना राबवली जाईल.

ग्लोबल पार्टनरशिप: कॅलिफोर्निया, बर्कले, म्युनिक यांसारख्या जगातील नामांकित विद्यापीठांशी तांत्रिक करार करण्यात आले आहेत.

किती नोकऱ्या निर्माण होणार?

(रोजगार संधी)

या दौऱ्यातून आणि विशेषतः तिसऱ्या मुंबईच्या प्रकल्पामुळे राज्यात लाखो रोजगारांच्या संधी निर्माण होणार आहेत:

उच्च पगाराच्या नोकऱ्या: नवीन बिझनेस डिस्ट्रिक्टमध्ये जागतिक दर्जाच्या कंपन्या येणार असल्याने आयटी, फिनटेक आणि व्यवस्थापन क्षेत्रात मोठ्या संधी मिळतील.

ग्लोबल कॅंपसिटी सेंटर्स (GCC): येथे जगभरातील कंपन्यांची मुख्यालये येणार असल्याने लाखो कुशल तरुणांना रोजगार मिळेल.

मेड-टोक स्टार्टअप्स: आरोग्य

तंत्रज्ञान क्षेत्रात नवीन इकोसिस्टम तयार होत असल्याने स्टार्टअप क्षेत्रात हजारो तरुणांना संधी मिळेल.

औद्योगिक क्षेत्र: हुंदाई (एत प्लांट), लॉजिस्टिक पार्क आणि पायाभूत सुविधांच्या कामांतून अप्रत्यक्षपणे ५ ते १० लाख रोजगारांची निर्मिती अपेक्षित आहे.

स्पर्धा परीक्षांसाठी महत्त्वाचे प्रश्न (MPSC/UPSC/Current Affairs)

येणाऱ्या स्पर्धा परीक्षांच्या दृष्टीने या बातमीवर आधारित खालील प्रश्न विचारले जाऊ शकतात:

प्रश्न १: 'वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरम'ची (WEF) वार्षिक बैठक २०२६ मध्ये कोठे पार पडली?

उत्तर: दावोस, स्वित्झर्लंड.

प्रश्न २: मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी 'तिसऱ्या मुंबई'चे पहिले शहर म्हणून कोणत्या केंद्राची घोषणा केली?

उत्तर: रायगड-पेण ग्रोथ सेंटर.

प्रश्न ३: तिसऱ्या मुंबईचा विकास

कोणत्या मॉडेलवर आधारित असणार आहे?

उत्तर: पीपीपी (सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी) आणि 'प्लग अँड प्ले' (Plug Play) मॉडेल.

प्रश्न ४: महाराष्ट्राने 'ग्रीन इंडस्ट्रियल कॉरिडोर' विकसित करण्यासाठी कोणासोबत चर्चा केली?

उत्तर: जागतिक बँकेचे (World Bank) अध्यक्ष अजय बंगा यांच्याशी.

प्रश्न ५: हुंदाई कंपनी महाराष्ट्रात किती नवीन ईव्ही (EV) मॉडेल्स लॉंच करणार आहे?

उत्तर: ५ नवीन ईव्ही मॉडेल्स.

प्रश्न ६: कोणत्या परदेशी संस्थेसोबत 'अर्बन प्लॅनिंग'साठी तांत्रिक करार करण्यात आला आहे?

उत्तर: सुबाना जुएंग (सिंगापुर).

प्रश्न ७: दावोस दौऱ्यात महाराष्ट्राने कोणत्या अमेरिकन लॉजिस्टिक क्षेत्रातील दिग्गज कंपनीशी करार केला?

उत्तर: फेडेक्स (FedEx).

नितीन नबीन हे माझे 'बॉस', मी केवळ एक कार्यकर्ता; पंतप्रधान मोदींचे भावनिक उद्गार

नौकरी एक्सप्रेस
नवी दिल्ली/प्रतिनिधी/ भारतीय जनता पक्षाच्या 'संघटन पर्व' कार्यक्रमाला आज एक ऐतिहासिक बदल पाहायला मिळाला. भाजपच्या राष्ट्रीय अध्यक्षपदी नितीन नबीन यांची बिनविरोध निवड झाली असून, ते पक्षाचे आतापर्यंतचे सर्वात तरुण राष्ट्रीय अध्यक्ष ठरले आहेत. या निवडीनंतर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी नबीन यांचे अभिनंदन करताना ते आता माझे बॉस आहेत, असे विधान केल्याने संपूर्ण सभागृहात हास्याकल्लोड पाहायला मिळाला.

नितीन नबीन यांची बिनविरोध निवड : भाजपचे राष्ट्रीय निवडणूक अधिकारी डॉ. के. लक्ष्मण यांनी नितीन नबीन यांच्या निवडीची अधिकृत घोषणा केली. या पदासाठी नबीन हे एकमेव उमेदवार होते आणि त्यांच्या समर्थनार्थ एकूण ३७ उमेदवारी अर्ज दाखल करण्यात आले होते. विशेष म्हणजे, यातील एका प्रस्तावावर स्वतः पंतप्रधान मोदींची स्वाक्षरी होती. नव्हा यांच्यानंतर आता पक्षाची धुरा तरुण रक्ताकडे सोपवण्यात आली आहे.

पंतप्रधान मोदींच्या भाषणातील महत्त्वाचे मुद्दे: नातेसंबंधाना महत्त्व: पंतप्रधान म्हणाले की, भाजप ही केवळ राजकीय संघटना नसून एक संस्कृती आणि कुटुंब आहे. इथे पदापेक्षा प्रक्रिया महत्त्वाची आहे. नेतृत्व बदलू शकते, पण आमची सेवा करण्याची दिशा कायम राहते.

कार्यकर्ता हीच ओळख: आपल्या राजकीय प्रवासाचा उल्लेख करताना मोदी म्हणाले, लोक मला पंतप्रधान म्हणून पाहतात, मी सलग २५ वर्षे सत्तेच्या प्रमुखपदी आहे, हे सर्व खरे असले तरी माझ्या जीवनातील सर्वात मोठी गोष्ट म्हणजे मी भाजपचा कार्यकर्ता आहे. आजपासून नितीन नबीन माझे 'बॉस' आहेत आणि आपण सर्व त्यांच्या नेतृत्वाखाली काम करू.

सुशासनाचे मॉडेल: गेल्या ११ वर्षांतील यशाचा पाढा वाचताना मोदींनी हरियाणा, आसाम, त्रिपुरा आणि ओडिशामधील भाजपच्या विजयाचा उल्लेख केला. कॉंग्रेसची घराणेशाही आणि प्रादेशिक पक्षांच्या अस्थिरतेच्या तुलनेत भाजपने देशाला स्थिरता आणि सुशासनाचे मॉडेल दिल्याचे त्यांनी सांगितले.

विकासाच्या कामांचा आढावा : पंतप्रधानांनी आपल्या भाषणात 'जल

जीवन मिशन' सारख्या योजनांचा उल्लेख करून भाजपचे संवेदनशील सरकार कसे काम करते, हे स्पष्ट केले. ५-६ वर्षांत १२ कोटी कुटुंबांना नळाचे पाणी पोहोचवणे हे भाजपच्या कार्यपद्धतीचे उदाहरण असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

नितीन नबीन यांच्याबद्दल थोडक्यात: वय: ५० वर्षांखालील (सर्वात तरुण अध्यक्ष). अनुभव: बिहार राजकारणात सक्रिय, विविध संघटनात्मक जबाबदाऱ्या यशस्वीपणे पार पाडल्या. निवड: ३७ अर्जांच्या पाठिंब्यासह बिनविरोध निवड.

या कार्यक्रमाला निरोप घेणारे अध्यक्ष जे.पी. नव्हा, केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, विनोद तावडे आणि इतर ज्येष्ठ नेते उपस्थित होते. नितीन नबीन यांच्या निवडीमुळे आगामी विधानसभा निवडणुकांमध्ये भाजपमध्ये नवीन ऊर्जा पाहायला मिळेल, अशी आशा व्यक्त केली जात आहे.

सत्र १ परीक्षेची प्रवेशपत्रे जाहीर; २२ जानेवारीपासून परीक्षेचा श्रीगणेश!

नौकरी एक्सप्रेस
पुणे-नवी दिल्ली/प्रतिनिधी/ अभियांत्रिकी प्रवेशासाठीची अत्यंत महत्त्वाची मानली जाणारी 'संयुक्त प्रवेश परीक्षा' म्हणजेच JEE Main २०२६ च्या पहिल्या सत्राचे वेध आता विद्यार्थ्यांना लागले आहेत. नॅशनल टेस्टिंग एजन्सीने (NT-) १७ जानेवारी २०२६ रोजी आपल्या अधिकृत वेबसाईटवर या परीक्षेसाठीची प्रवेशपत्रे (-dmit Cards) उपलब्ध करून दिली आहेत.

प्रवेशपत्र कसे डाउनलोड करावे? ज्या विद्यार्थ्यांनी या परीक्षेसाठी नोंदणी केली आहे, ते आता खालील सोप्या स्टेप्स फॉलो करून आपले हॉल तिकीट मिळवू शकतात:

अधिकृत वेबसाईट: क्षशशररररर.

पी.एल.एल.पी ला भेट द्या.

आवश्यक माहिती: उमेदवारांना त्यांचे हॉल तिकीट डाउनलोड करण्यासाठी अर्ज क्रमांक (-pplication Number), पासवर्ड आणि सिक्युरिटी पिन टाकणे आवश्यक आहे.

महत्त्वाच्या सूचना आणि खबरदारी
१. त्रुटी तपासा: उमेदवारांनी प्रवेशपत्र मिळाल्यानंतर त्यावर आपले नाव, फोटो, परीक्षेचे केंद्र आणि इतर माहिती बरोबर असल्याची खात्री करावी. जर काही चूक आढळल्यास, त्यांनी तातडीने NT- शी संपर्क साधणे अनिवार्य आहे.

२. वेबसाईट क्रॅश: मोठ्या संख्येने विद्यार्थी एकाच वेळी लॉगिन करत असल्याने वेबसाईटवर लोड येऊ शकतो किंवा ती क्रॅश होऊ शकते. अशा वेळी घाबरून न जाता थोड्या वेळाने पुन्हा प्रयत्न करावा किंवा पेज फ्रेश करावे, असा सल्ला देण्यात आला आहे.

३. परीक्षेचा दिनांक: सत्र १ ची परीक्षा २२ जानेवारी २०२६ पासून सुरू होत आहे.

टीप: परीक्षेच्या दिवशी उमेदवारांनी आपल्या प्रवेशपत्राची प्रिंटआउट आणि एक वैध ओळखपत्र (उदा. आधार कार्ड) सोबत नेणे बंधनकारक आहे.

उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी राष्ट्रीय शिक्षण धोरण (NEP) २०२० बद्दल मांडलेली भूमिका

नौकरी एक्सप्रेस
मुंबई/प्रतिनिधी/ मुंबई विद्यापीठाच्या वार्षिक दीक्षान्त समारंभात उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी राष्ट्रीय शिक्षण धोरण (NEP) २०२० बद्दल मांडलेली भूमिका आणि समारंभाचा सविस्तर वृत्तांत खालीलप्रमाणे आहे: राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२०: सक्षम आणि ज्ञानसमृद्ध भारताचा पाया – चंद्रकांत पाटीलमुंबई विद्यापीठाचा वार्षिक दीक्षान्त समारंभ फोर्ट येथील ऐतिहासिक सर कावसजी जहांगीर दीक्षान्त सभागृहात अत्यंत उत्साहात पार पडला. यावेळी बोलताना राज्याचे उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० हे देशाच्या भविष्यासाठी क्रांतीकारक ठरणार असल्याचा विश्वास व्यक्त केला.

१. धोरणाचे मुख्य उद्दिष्ट आणि प्रेरणामंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्या मते, नवीन शैक्षणिक धोरण हे केवळ पदव्या देणारे नसून ते विद्यार्थ्यांना नवोपक्रम (Innovation), संशोधन आणि उद्योजकतेसाठी प्रेरित करणारे आहे. या धोरणामुळे:भारत सक्षम, सुजनशील आणि ज्ञानसमृद्ध बनेल.विद्यार्थ्यांचा देशाच्या प्रगतीत सक्रिय सहभाग वाढेल.शिक्षण अधिक अनुभवात्मक, समावेशक आणि आनंददायी होईल.

२. शिक्षणाचा वारसा आणि २१ व्या शतकातील आव्हानेमुंबई विद्यापीठाचा उल्लेख करताना त्यांनी न्यायमूर्ती रानडे, लोकमान्य टिळक, महात्मा गांधी आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांसारख्या थोर विभूतींच्या वारशाची आठवण करून दिली. २१ व्या शतकात ज्ञान-विज्ञानात होणारे बदल स्वीकारण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी 'कसे शिकायचे' (Learn how to learn) या कौशल्यावर भर द्यावा, असे आवाहन त्यांनी केले.

३. शिक्षक आणि नवीन उपक्रमशिक्षकांचे महत्त्व: शिक्षक हा शिक्षण व्यवस्थेचा केंद्रबिंदू असून, सर्वोत्तम बुद्धिमत्तेला या क्षेत्राकडे आकर्षित करणे गरजेचे आहे. वन नेशन वन सबस्क्रिप्शन (ONOS): कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे डॉ. अजय कुमार सूट्ट (केंद्र सरकारचे प्रमुख वैज्ञानिक सल्लागार) यांनी 'जखजड' उपक्रमाचे महत्त्व सांगितले, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांना जागतिक

दर्जाचे संशोधन साहित्य उपलब्ध होईल. दीक्षान्त समारंभाची आकडेवारी व वैशिष्ट्येया सोहळ्यात मोठ्या संख्येने पदवीदान करण्यात आले, ज्यामध्ये मुलींचे वर्चस्व दिसून आले:तपशीलसंख्या / माहितीएकूण पदवीधारक विद्यार्थी१,७२,५२२मुलींची संख्या८८,२०२मुलांची संख्या८४,३१८पी.एचडी (Ph.D) पदवी६०२ विद्यार्थीसुवर्ण पदके१९ विद्यार्थ्यांना २१ पदकेडिजिटल सुविधाप्रमाणपत्रे व गुणपत्रिका 'डिजिटॉल'वर उपलब्धमहत्त्वाची उपस्थितीया कार्यक्रमाला केंद्र सरकारचे प्रमुख वैज्ञानिक सल्लागार डॉ. अजय कुमार सूट्ट, कुलगुरू प्रा. डॉ. रविंद्र कुलकर्णी, प्र.-कुलगुरू डॉ. अजय भामरे यांच्यासह अनेक मान्यवर, अधिष्ठाता आणि प्राध्यापक उपस्थित होते.निष्कर्ष: राष्ट्रीय शिक्षण धोरण हे केवळ पुस्तकी ज्ञान न देता कला, क्रीडा, संस्कृती आणि मूल्यशिक्षणाचा मेळ घालून सर्वांगीण विद्यार्थी घडवण्याचे काम करेल, अशी भूमिका या प्रसंगी मांडण्यात आली.तुम्हाला या विषयावर आधारित इतर काही माहिती हवी आहे का? जसे की:राष्ट्रीय शिक्षण धोरणातील 'क्रेडिट सिस्टम'ची माहिती.मुंबई विद्यापीठाच्या पदवी प्रमाणपत्राबद्दल तांत्रिक मदत.

७३ व्या घटनादुरुस्ती कायद्या

७३ व्या घटनादुरुस्ती कायद्याचा हा लेख केंद्रीय आणि राज्य लोकसेवा आयोगाच्या (UPSC/MPSC) परीक्षेच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाचा आहे. या विषयावर आधारित सविस्तर टिपणी आणि संभाव्य प्रश्नांचे विश्लेषण खालीलप्रमाणे आहे.

७३ ची घटनादुरुस्ती : ग्रामीण स्वराज्य संस्थांचे सक्षमीकरण : भारतीय लोकशाहीच्या इतिहासात २४ एप्रिल १९९३ हा दिवस सुवर्ण अक्षरांनी लिहिला गेला आहे, कारण याच दिवशी ७३ व्या घटनादुरुस्तीची अंमलबजावणी सुरू झाली. म्हणूनच २४ एप्रिल हा 'राष्ट्रीय पंचायत राज दिन' म्हणून साजरा केला जातो.

महत्त्वाची वैशिष्ट्ये आणि तरतुदी : घटनात्मक दर्जा: या कायद्याने भारतीय संविधानात 'भाग ९' पुन्हा समाविष्ट केला आणि 'अनुसूची ११' (११ वे परिशिष्ट) जोडले.

विस्तरीय रचना: ग्रामपातळीवर ग्रामपंचायत, गट पातळीवर पंचायत समिती आणि जिल्हा पातळीवर जिल्हा परिषद अशी समान रचना देशभर लागू झाली.

ग्रामसभा: ग्रामसभा हे पंचायत राज व्यवस्थेचे मूळ असून, गावातील सर्व नाहींत: १. निधीचा अभाव: स्वतःचे उत्पन्न वाढवण्याचे मार्ग मर्यादित असल्याने या संस्था राज्य सरकारवर अवलंबून राहतात.

२. अति-हस्तक्षेप: नोकशाही आणि राज्य

सरकारचे या संस्थांवर अवाजवी नियंत्रण

असते. ३. राजकारणाचे गुन्हेगारीकरण:

सत्तेचा वापर लोककल्याणाऐवजी स्वतःच्या

राखीव (महाराष्ट्रात हे प्रमाण ५०% आहे).

कार्यकाळ व निवडणुका: ५ वर्षांचा निश्चित कार्यकाळ. संस्था बरखास्त झाल्यास ६ महिन्यांच्या आत निवडणूक घेणे बंधनकारक आहे. यासाठी 'राज्य निवडणूक आयोगा'ची तरतूद करण्यात आली.

२९ विषयांचे हस्तांतरण: ११ व्या परिशिष्टात शेती, आरोग्य, शिक्षण, गरिबी निर्मूलन यांसारख्या २९ विषयांचा समावेश आहे, ज्यावर नियंत्रण घेण्याचे अधिकार पंचायतींना आहेत.

७३ व्या घटनादुरुस्तीसमोरील आव्हाने आणि मर्यादा : कायदा होजन् ३० वर्षे उलटली असली तरी, काही कारणांमुळे या संस्था पूर्णपणे यशस्वी होऊ शकल्या नाहीत: १. निधीचा अभाव: स्वतःचे उत्पन्न वाढवण्याचे मार्ग मर्यादित असल्याने या संस्था राज्य सरकारवर अवलंबून राहतात. २. अति-हस्तक्षेप: नोकशाही आणि राज्य सरकारचे या संस्थांवर अवाजवी नियंत्रण असते. ३. राजकारणाचे गुन्हेगारीकरण: सत्तेचा वापर लोककल्याणाऐवजी स्वतःच्या आर्थिक हितासाठी करण्याकडे कल वाढला

संक्षिप्त

लोकप्रतिनिधींचे उत्तरदायित्व हाच लोकशाहीचा पाया - प्रा. राम शिंदे

नौकरी एक्सप्रेस
लखनौ (उत्तर प्रदेश)/प्रतिनिधी/ लोकप्रतिनिधींचे जनतेप्रीती उत्तरदायित्व ही केवळ नैतिक अपेक्षा नसून, सशक्त आणि गतिमान लोकशाहीसाठी ती एक अनिवार्य गरज आहे. उत्तरदायित्व ही केवळ निवडणुकीपुरती मर्यादित प्रक्रिया नसून ती प्रत्येक क्षणाची सततची जबाबदारी आहे, असे प्रतिपादन महाराष्ट्र विधानपरिषदेचे सभापती प्रा. राम शिंदे यांनी केले. लखनौ येथे आयोजित ८६ व्या अखिल भारतीय पीठासीन अधिकारी परिषदेत (-IPOC) ते बोलत होते.

भाषणातील मुख्य मुद्दे: उत्तरदायित्वाची संकल्पना: प्रा. शिंदे यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या 'हिंदवी स्वराज्य' संकल्पनेचा संदर्भ देत लोककल्याणकारी राज्याचा आदर्श मांडला. लोकप्रतिनिधी हे केवळ पद भूषवणारे नसून ते जनतेच्या आकांक्षांचे 'विश्वस्त' आहेत, असे त्यांनी नमूद केले.

संसदीय शिस्त: विधिमंडळ हे केवळ अभ्यासपूर्ण चर्चेचे व्यासपीठ असावे, गडबड-गोंधळाचे नाही. वारंवार होणाऱ्या तहकूब आणि बेशिस्तीमुळे जनतेचा लोकशाहीवरील विश्वास डळमळीत होतो, असा इशारा त्यांनी दिला.

महाराष्ट्र विधिमंडळाचा आदर्श: महाराष्ट्रात कायदे निर्मितीमध्ये जनसहभागाला महत्त्व दिले जाते. 'महाराष्ट्र सार्वजनिक सुरक्षा विधेयक'साठी १ लाखांहून अधिक सूचना मागवण्यात आल्या होत्या, हे त्यांनी उदाहरण म्हणून सांगितले. तसेच लोकलेखा आणि अंदाज समितीच्या माध्यमातून सार्वजनिक खर्चावर नियंत्रण ठेवले जात असल्याचेही त्यांनी स्पष्ट केले.

डिजिटल पारदर्शकता: 'ई-विधान' आणि तंत्रज्ञानाचा वापर करून कामकाजात पारदर्शकता आणली जात आहे. कृत्रिम बुद्धिमत्ता (-I) आणि डेटा विश्लेषणाच्या माध्यमातून आश्वासनांची पूर्तता आणि तक्रार निवारणावर लक्ष ठेवले जात आहे.

भविष्यासाठी तीन महत्त्वाचे उपाय: प्रा. शिंदे यांनी लोकशाही अधिक दृढ करण्यासाठी तीन उपाय सुचवले: १. लोकप्रतिनिधींची उपस्थिती आणि निधी वापर दर्शविणारी डिजिटल अहवालपत्रके तयार करणे. २. नियमित नागरी संवाद (Town Hall) बैठकांचे आयोजन करणे. ३. धोरण विश्लेषण आणि सार्वजनिक वित्त विषयाचे क्षमता-विकास प्रशिक्षण राबवणे.

स्पर्धा परीक्षा विशेष: वस्तुनिष्ठ प्रश्न (Q-): स्पर्धा परीक्षांच्या (MPSC, UPSC, gaigodm) दृष्टीने या बातमीवर आधारित महत्त्वाचे प्रश्न खालीलप्रमाणे आहेत:

प्रश्न १. ८६ वी 'अखिल भारतीय पीठासीन अधिकारी परिषद' (-IPOC) कोठे आयोजित करण्यात आली होती? **उत्तर:** लखनौ, उत्तर प्रदेश (जानेवारी २०२६).

प्रश्न २. महाराष्ट्र विधानपरिषदेचे वर्तमान सभापती कोण आहेत? **उत्तर:** प्रा. राम शिंदे.

प्रश्न ३. प्रा. राम शिंदे यांनी भाषणात उत्तरदायित्वाचा संदर्भ देण्यासाठी कोणत्या ऐतिहासिक संकल्पनेचा उल्लेख केला? **उत्तर:** छत्रपती शिवाजी महाराजांची 'हिंदवी स्वराज्य' संकल्पना (लोककल्याणकारी राज्य).

प्रश्न ४. विधिमंडळातील सार्वजनिक खर्चावर कठोर नियंत्रण ठेवण्यासाठी कोणत्या महत्त्वाच्या संसदीय समित्यांचा उल्लेख करण्यात आला? **उत्तर:** लोकलेखा समिती (Public -ccounts Committee) आणि अंदाज समिती (Estimates Committee).

प्रश्न ५. 'महाराष्ट्र सार्वजनिक सुरक्षा विधेयक'च्या वेळी किती जनसूचना प्राप्त झाल्या होत्या, ज्याचा उल्लेख जनसहभागाचे उदाहरण म्हणून केला गेला? **उत्तर:** १ लाखांहून अधिक.

प्रश्न ६. 'झर०' म्हणजे काय? **उत्तर:** ऋ० देशांच्या संसदेच्या अध्यक्षीय (Speakers) शिखर परिषद.

प्रश्न ७. विधिमंडळ कामकाज डिजिटल करण्यासाठी महाराष्ट्र सरकारने कोणत्या उपक्रमाचा अवलंब केला आहे?

उत्तर: ई-विधान (e-Vidhan).

आहे. ४. भ्रष्टाचार: स्थानिक कामांचे कंत्राट आणि निधी वाटपात पारदर्शकतेचा अभाव दिसून येतो.

MPSC / UPSC परीक्षेसाठी सराव प्रश्न : खालील प्रश्न परीक्षेच्या बदलत्या पॅटर्ननुसार तयार करण्यात आले आहेत: वस्तुनिष्ठ प्रश्न (Prelims Format)

प्रश्न १: ७३ व्या घटनादुरुस्तीनुसार ग्रामसभेबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे? अ) ग्रामसभेत गावातील सर्व ग्रौढ नागरिकांचा समावेश होतो. ब) ग्रामसभेचे अधिकार राज्य विधीमंडळ निश्चित करते. क) ग्रामसभेची बैठक वर्षातून एकदाच होणे बंधनकारक आहे. १) फक्त 'अ' आणि 'ब' २) फक्त 'ब' ३) फक्त 'अ' आणि 'क' ४) वरील सर्व

प्रश्न २: भारतीय संविधानातील ११ व्या परिशिष्टात एवढी एकूण किती विषयांचा समावेश आहे? १) १८ विषय २) २२ विषय ३) २९ विषय ४) ३२ विषय

वर्णनात्मक प्रश्न (Mains Format)
प्रश्न १: ७३ वी घटनादुरुस्ती ही केवळ राजकीय किंवा राज्याच्या विधीमंडळ निश्चित करण्याची एक चळवळ आहे. या विधानाचा महिला आरक्षणाच्या संदर्भात आढावा घ्या. (२५० शब्द)

प्रश्न २: स्थानिक स्वराज्य संस्थांना आर्थिक स्वायत्तता प्राप्त न झाल्यामुळे विकासाची प्रक्रिया कशी मंदावते? चर्चा करा. (१५० शब्द)

पालघर जिल्हा पोलीस रिपाई भरती २०१९

- रामाने रावणास मारले. हा कोणता प्रयोग आहे ?
१. कर्मकर्तरी २. कर्तरी ३. भावे ४. यापैकी नाही
- ४, ८, ६, १२, ८, १६, १०, २०, ?, २४
१. ११ २. १३ ३. ८ ४. १२
- दिवा या शब्दाचे लिंग ओळखा ?
१. पुल्लिंग २. स्त्रिलिंगी ३. नपुंसकलिंग ४. यापैकी नाही
- हवेमधील कार्बन डायॉक्साईडचे प्रमाण किती असते ?
१. ०.०३% २. ०.०३ पी.पी.एम. ३. ०.३% ४. २१%
- कन्या या शब्दाचे अनेकवचनी रूप सांगा.
१. कन्ये २. कन्यक ३. कन्या ४. कन्यान
- क्षयरोगाचे कारण काय असते?
१. विषाणू २. जीवाणू ३. बुरशी ४. अमीबा
- केलेला उपकार जो जाणत नाही असा
१. कृतघ्न २. कृतज्ञ ३. समकालीन ४. शेजारधर्म
- २ एकर भातशेती काढणीसाठी २० मजुरांना ३ दिवस लागतात, तर ६ मजुरांना किती दिवस लागतील ?
१. १२ दिवस २. १५ दिवस ३. १० दिवस ४. २० दिवस
- ’वठणीवर आणणे’ याचा अर्थ काय ?
१. कानउघाडणी करणे २. गप्प बसणे
३. कार्यक्रमाचे नियोजन करणे ४. खात्री करणे
- एका काटकोन त्रिकोणाचा पाया २० सेंमी व उंची २१ सेंमी आहे तर त्याचा कर्ण किती सेंमी असेल ?
१. २४ सेंमी २. २९ सेंमी ३. २६ सेंमी ४. ३० सेंमी
- राजु व दिपक यांच्या वयाचे गुणोत्तर ३:२ आहे, दिपकच्या व संतोषच्या वयाचे गुणोत्तर ४:५ आहे, तर राजु, दिपक, संतोष यांच्या वयाचे गुणोत्तर काढा ?
१. ६ : ४ : ५ २. ६ : ८ : १०
३. ६ : १२ : १७ ४. २ : ३ : ५
- एका पुस्तकाची छापील किंमत ७५० रुपये आहे. दुकानदाराने ते पुस्तक ६०० रुपयास विकले, तर त्याने शेकडा सूट किती दिली ?
१. १५ २. २० ३. २२ ४. २५
- नैसर्गिक पर्यावरणाचे जतन करण्याची बाब भारतीय संविधानाच्या कोणत्या भागामध्ये समाविष्ट आहे ?
१. मूलभूत अधिकार २. मार्गदर्शक तत्त्वे
३. मूलभूत कर्तव्ये ४. परिशिष्ट सात
- घातांकाचे नियम वापरून प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य संख्या लिहा. ५३ ÷ ५९ = ५?
१. ६ २. ३ ३. १२ ४. १०
- दास कॅपिटल हा ग्रंथ कोणी लिहला आहे ?
१. रेने देकार्त २. जॉर्ज हेगेल
३. कार्ल मार्क्स ४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- ’आजन्म’ या शब्दाचा अर्थ काय आहे ?
१. जिवंत असेपर्यंत २. पुढच्या जन्मी
३. आधार नसलेला ४. अतिशय हुशार
- वडील व मुलगा यांच्या वयाची बेरीज ४० वर्ष आहे. आणखी ५ वर्षांनंतर वडीलांचे वय मुलाच्या वयापेक्षा चारपट होईल तर मुलाचे आजचे वय किती ?
१. ४ वर्ष २. १० वर्ष ३. ७ वर्ष ४. ५ वर्ष
- ९, १५, १२, १८, १५, २१, १८, २४, ?
१. २० २. २१ ३. २७ ४. ३३
- एका काटकोन त्रिकोणाचा कर्ण १० सेमी असून पाया ६ सेंमी आहे. तर त्या काटकोन त्रिकाणाचे क्षेत्रफळ किती ?
१. २४ चौ सेमी २. ६० चौ सेमी
३. ४० चौ सेमी ४. ९० चौ सेमी
- मराठी भाषेमध्ये एकूण किती रस आहेत ?
१. ९ २. १२ ३. ७ ४. ५
- अडणीवरचा शंख असणे, म्हणजे काय ?
१. मोठा शंख असणे २. अतिशय बारीक शंख असणे
३. निरुपयोगी असणे ४. यापैकी नाही
- दर्पण हे पत्र १८३२ साली मुंबईत कोणी सुरु केले ?
१. लोकमान्य टिळक २. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
३. महात्मा गांधी ४. बाळशास्त्री जांभेकर
- एका सांकेतिक लिपीत GOOD हा शब्द TLLW असा लिहितात, तर त्याच संकेतानुसार इ-ऊ हा शब्द कसा लिहिल ?
१. -DW २. LXT ३. ZXW ४. YZW
- जमशेदजी टाटा यांनी जमशेदपुर येथे पोलाद निर्मितीचा कारखाना केव्हा सुरु केला ?
१. १८५३ २. १९१७ ३. १८५५ ४. १९०७
- ठिकाणापासून दिपक सरळ पूर्वेकडे ८ कि.मी. अंतर सरळ चालत जातो. तेथून डावीकडे वळून ६ कि.मी. अंतर सरळ चालत जावून B या ठिकाणी पोहचतो, तर – पासुन B चे ठिकाण किमान किती अंतरावर व कोणत्या दिशेस आहे ?
१. ८ कि.मी. उत्तर पश्चिम (वायव्य)
२. १४ कि.मी. दक्षिण–पश्चिम (नैऋत्य)
३. १८ कि.मी. दक्षिण–पूर्व (आग्नेय)
४. १० कि.मी. उत्तर–पूर्व (ईशान्य)
- एका सांकेतिक लिपीत EXPERT हा शब्द H-SHUW असा लिहितात, . तर त्याच संकेतानुसार SM-RT हा शब्द कसा लिहाल ?
१. VPDUW २. VFRPX ३. QEND- ४. T-RMS

- ४९१३ याचे घनमूळ किती ?
१. १३ २. १७ ३. ४९ ४. १९
- एका त्रिकोणातील २ कोन हे ६०ओ व ४५ओ मापाचे आहेत तर कोनाचे माप काय असेल ?
१. ४५ओ २. ५०ओ ३. ९०ओ ४. ७५ओ
- समुद्रसपाटीपासून जसजसे वर जावे तसातसा हवेच्या दाबावर काय फरक पडतो ?
१. कमी होते २. जास्त होते
३. काहीही परिणाम होत नाही ४. तसेच राहते
- शेतकऱ्यांचा आसुड हे पुस्तक कोणी लिहले ?
१. महात्मा ज्योतीराव फुले २. लोकमान्य टिळक
३. महात्मा गांधी ४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- एका शेताची खुरपणी करण्यासाठी २५ मजुरांना ६ दिवस लागतात. तर १५ मजुरांना किती दिवस लागतील ?
१. १० दिवस २. १२ दिवस ३. ९ दिवस ४. ११ दिवस
- विजयचे वय अजयच्या वयाच्या निम्म्या पेक्षा ३३ वर्षांनी जास्त आहे. १० वर्षांपुर्वी त्यांच्या वयाची बेरीज ४९ होती, तर अजयचे आजचे वय किती वर्षे आहे ?
१. ३३ वर्षे २. ४५ वर्षे ३. २० वर्षे ४. २४ वर्षे
- कुभांड रचणे म्हणजे काय ?
१. खोटा आरोप करणे २. घरावर छप्पर नसणे
३. व्देश करणे ४. भुख न लागणे
- एक आगगाडी एकसमान वेगाने (चालीने) ३६० कि.मी. अंतर जाते, परंतु तिचा वेग ताशी १५ किमीने वाढवल्यास तिला तेवढेच अंतर जाण्यासाठी २ तास कमी लागतात तर गाडीचा सुरुवातीचा ताशी वेग काढा ?
१. ४५ कि.मी. २. ३० कि.मी.
३. ४८ कि.मी. ४. ६० कि.मी.
- स्थायुरूप पदार्थाला उष्णता मिळाल्यावर द्रव न होता थेट वायू अवस्थेत रुपांतर होणे या अवस्थांतराला काय म्हणतात ?
१. उत्कलन २. बाष्पीभवन ३. गोठण ४. संप्लवन
- सर्जेरावांनी बँकेकडुन १०,००० /– रु. द.सा.द.शे. १५% चक्रवाढ व्याजदराने कर्ज घेतले. ३ वर्षांनंतर सर्जेरावांना एकूण किती रक्कम बँकेत भरावी लागेल ?
१. १२,३०८.८० रु. २. १३,९९८.७५ रु.
३. १५,२०८.७५ रु. ४. १४,३५६.६० रु.
- ३६, २५, ०७४ या संख्येतील ५ या अंकाची स्थानिक किंमत काय आहे ?
१. ५ लाख २. ५ हजार ३. ५ ४. पाचशे
- चिल्लीपिल्ली हा शब्द कोणत्या भाषेतुन आलेला आहे ?
१. गुजराती २. तामिळी ३. तेलगु ४. हिंदी
- आईच्या व मुलाच्या वयाची बेरीज ५० वर्षे आहे आणि वजाबाकी ४० वर्षे आहे; तर मुलाचे वय किती आहे ?
१. १० वर्षे २. १२ वर्षे ३. ७ वर्षे ४. ५ वर्षे
- एका सभेमध्ये प्रत्येक रांगेत २० खुर्च्या मांडलेल्या होत्या सभेत शेवटच्या १० व्या रांगेतील १२ खुर्च्या रिकाम्याच राहील्या तसेच ३८ जण सभेतून मध्येच उठुन निघून गेले. तर एकूण किती जण सभेत शेवटपर्यंत हजर राहील ?
१. १४० २. १६० ३. ९० ४. १५०
- टोकीओ ऑलिम्पिक मध्ये भालाफेक खेळामध्ये सुवर्णपदक जिजेता भारतीय खेळाडू कोण आहेत ?
१. विश्वनाथ आनंद २. बजरंग पुनिया
३. रविकुमार दहिया ४. निरज चोप्रा
- एका गावाची मागील वर्षी लोकसंख्या २०,००० होती. एका वर्षात पुरुषांची संख्या ३% ने वाढली व स्त्रीयांची संख्या २% ने वाढली. त्यामुळे यावर्षी लोकसंख्या २०,५२० झाली. तर गेल्या वर्षी त्या गावात पुरुष किती होते ?
१. ८,००० २. ९,००० ३. १२,००० ४. १०,०००
- भारताचे जलपुरुष म्हणून कोणास ओळखतात ?
१. डॉ. राजेंद्र प्रसाद २. पंडीत नेहरू
३. डॉ. राजेंद्र सिंह ४. सरदार वल्लभभाई पटेल
- शब्दांची योग्य संधी करा. गण + ईश = ?
१. गणीश २. गणेश ३. गणईश ४. गईश
- ज्यांची तुलना करावयाची आहे, त्यास अलंकारामध्ये काय म्हणतात ?
१. उपमान २. साधारण धर्म
३. साम्यवाचक शब्द ४. उपमेय
- पृथ्वीच्या पृष्ठभागावर पृथ्वीचे गुरुत्व त्वरण किती असते ?
१. 10.81 m/s2 २. 7.81 m/s2
३. 9.50 m/s2 ४. 9.81 m/s2
- एका वस्तुची किंमत शे. ६० ने वाढवून शेकडा ३० टक्के सुट देवून विकली तर व्यवहारात शेकडा किती नफा होईल ?
१. ३०% २. ४०% ३. १२% ४. २५%
- ३, ६, १८, ७२, ३६०, ?
१. २१६० २. २२७० ३. २१७९ ४. २३५०
- अजयजवळची रक्कम विजयजवळच्या रकमेच्या तिपटीपेक्षा ८०० रुपयांन जास्त आहे. विजयजवळचे ३०० रु. घेवून अजयला दिले तर अजयजवळची रक्कम विजयजवळच्या रकमेच्या सातपट होते. तर

- विजयजवळची मूळ रक्कम किती होती ?
१. ८०० रु. २. ३,२०० रु. ३. २,४०० रु. ४. ९०० रु.
- जनक या शब्दाचे स्त्रिलिंगी रूप कोणते ?
१. जननी २. जानकी ३. जनकी ४. जिनक
- गुन्हा : न्यायालय : : रोग : ?
१. रुग्णालय २. वकील ३. औषध ४. मृत्यु
- भारताचे राष्ट्रीय सुरक्षा सल्लागार कोण आहेत ?
१. श्री. अजित डोवाल २. श्री. अमित शहा
३. कॅप्टन अमरींदर सिंह ४. के. विजयकुमार
- ५, ८, ११, १४, १७, ?
१. १९ २. २० ३. १८ ४. २२
- एक महिला आपले कडेवर एका मुलास घेऊन उभी होती. तिला त्या कडेवरील मुलगा कोण आहे म्हणून नाते विचारले असता तिने सांगीतले– ह्याचा बाप ज्याचा सासरा, त्याचा बाप माझा सासरा तर त्या दोघांचे नाते ओळखा.
१. आई – मुलगा २. मेहुणा – मेहुणी
३. बहिण – भाऊ ४. आजी – नातु
- प्रमोदने पिण्याच्या पाण्याची टाकी बांधली. टाकीची रुंदी २ मीटर व लांबी ४ मीटर व उंची २.५ मीटर आहे. तर त्यामध्ये किती लिटर पाणी साठवता येईल ?
१. ४० हजार लिटर २. १५ हजार लिटर
३. ३० हजार लिटर ४. २० हजार लिटर
- तो मुलगा खेळत आहे, यामध्ये कोणता काळ आहे ?
१. अपूर्ण वर्तमानकाळ २. पूर्ण भूतकाळ
३. चालू भविष्यकाळ ४. पूर्ण भविष्यकाळ
- भारतीय राष्ट्रीय सभेच्या पहिल्या अधिवेशनाचे अध्यक्ष कोण होते ?
१. पंडीत नेहरू २. लोकमान्य टिळक
३. सरदार वल्लभभाई पटेल ४. व्योमेशचंद्र बॅनर्जी
- गंगा + उदक = ?
१. गंगोदक २. गंगाउदक ३. गंगादीक ४. गंगोदीक
- गांधीजीनी चंपारण्य सत्याग्रह कोणत्या वर्षी केला ?
१. १९०७ २. १९१७ ३. १९२१ ४. १९३०
- ७ किलो ज्वारीची किंमत २१० रु. आहे. तर एक किंटल ज्वारीची किंमत किती ?
१. ३,००० रु. २. २,१०० रु.
३. ७,००० रु. ४. ४,५०० रु.
- लहानपण दे गा देवा ! मुंगी साखरेचा रवा !। यामध्ये कोणता अलंकार आहे ?
१. अर्थान्तरन्यास २. व्यतिरेक ३. दृष्टान्त ४. अनन्वय
- हडप्पा संस्कृती कोणत्या नदीच्या खोऱ्यात विकसित झाली ?
१. चिनाब २. सतलज ३. सिंधू ४. गंगा
- ६ सेंमी बाजु असलेल्या घनाचे एकूण क्षेत्रफळ किती ?
१. २१२ चौ. सेंमी २. २१८ चौ. सेंमी
३. २१६ चौ. सेंमी ४. २२४ चौ. सेंमी
- शेवट या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता आहे ?
१. निशुल्क २. शुर ३. दुरावा ४. प्रारंभ
- मुलगा हे कोणते नाम आहे ?
१. भाववाचकनाम २. विशेषनाम
३. सामान्यनाम ४. सर्वनाम
- क्रियापदाबद्दल विशेष माहिती देणाऱ्या शब्दास काय म्हणतात ?
१. क्रियाविशेषण २. क्रियापदविशेषण
३. विशेषण ४. सर्वनाम
- ७/८ ही परिमेय संख्या दशांश रूपात लिहा..
१. – ०.७८ २. –०.९९९ ३. ०.९९९ ४. –०.८७५
- पोहणे : मासा : : चालणे : ?
१. पाय २. मनुष्य ३. हात ४. डोळे
- एका आयताकृती शेतजमिनीची लांबी ६०० मीटर व रुंदी ५०० मीटर आहे. तर शेताचे क्षेत्रफळ किती हेक्टर आहे ?
१. ६० हेक्टर २. ३ हेक्टर ३. ३० हेक्टर ४. ३०० हेक्टर
- एका वर्तुळाचे क्षेत्रफळ ६१६ चौ. सेंमी आहे, तर त्याचा परिघ किती ?
१. ६० सेंमी २. ८८ सेंमी ३. ८८ मी ४. ८४ सेंमी
- २४, २६, २२, २४, २०, २२, १८, ?, १६
१. १८ २. २२ ३. २० ४. १७
- अव्दितीय हा शब्द कोणते विशेषण आहे ?
१. सार्वनामिक विशेषण २. विधिविशेषण
३. संख्याविशेषण ४. गुणविशेषण
- संपूर्ण परजीवी वनस्पती कोणती आहे ?
१. बांडगुळ २. अमरखेल ३. सूर्यफूल ४. ऊस
- निवडणूक आयोग या स्वायत्त यंत्रणेची निर्मिती भारतीय संविधानाच्या कोणत्या कलमान्वये केली आहे ?
१. ३२६ २. ३४८ ३. ३२४ ४. ३५०
- अतिशय क्रोध वा चीड या भावनेतुन निर्माण होणार रस कोणता ?
१. हास्य २. वीर ३. शृंगार ४. रौद्र
- ’अंगीकार करणे’ या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय होतो ?
१. छळणे २. नेहमी फायदा होणे

- अंत पाहणे ४. स्विकारणे
- 24x3 □ 3x = ?
१. 12x3 २. 8x3 ३. 6x2 ४. 8x2
- वाफेच्या इंजिनाचा शोध कोणी लावला ?
१. न्यूटन २. जेम्स वॅट
३. आईनस्टाईन ४. लिओ टॉलस्टॉय
- १४, ५, १३, ६, १२, ७, ?, ८, १०, ९
१. ११ २. १० ३. १३ ४. ९
- ९ : ५० : : १६ : ?
१. ८३ २. ८७ ३. ८५ ४.
८१. मनु + अंतर
१. मनुंतर २. मनंतर ३. मनोतरी ४. मन्वंतर
- खालीलपैकी एकपेशीय सजीव कोणता आहे ?
१. वडाचे झाड २. सुरळ ३. अमीबा ४. मानव
- वर्तुळाची त्रिज्या १४ सेंमी आहे तर त्याचे क्षेत्रफळ किती ?
१. ७० चौ. सेंमी २. ६१६ चौ. सेंमी
३. ६२६ चौ. सेंमी ४. ६६० चौ. सेंमी
- प्राणी संग्रहालयामध्ये काही सिंह व काही शहामृग आहेत. प्राणी संग्रहालय निरिक्षकाने एकूण ४५ डोकी व १५० पाय मोजले, तर सिंहाची संख्या किती ?
१. २५ २. ३० ३. ४५ ४. ३५
८५. ३६, ३०, २५, २१, ?, १५
१. १९ २. २० ३. १७ ४. १८
- मिथेन गॅसचे रेणुसुत्र काय आहे ?
१. C2H6 २. CH4 ३. C2H10 ४. C3H8
- अजय, विजय, संजय व दिपक यांनी प्रत्येकी अनुक्रमे ४००रु. ६००रु. ३०० रु. व ७०० रु. एकत्र जमवुन भागीदारीमध्ये व्यवसाय सुरु केला. महिन्याअखेर त्यांना ४०० रु. नफा झाला, तर त्यामध्ये संजयला किती नफा मिळणार ?
१. २० रु. २. २०० रु. ३. १२० रु. ४. ६० रु.
- एका गॅस एजन्सीने रु.९०० करपात्र किंमतीचा एक गॅस सिलिंडर ग्राह विकला. जीएसटीचा दर १८% आहे, तर ग्राहकास करासहीत किती घावे लागतील ?
१. ९१८ रुपये २. १०४८ रुपये
३. ९३६ रुपये ४. १०६२ रुपये
८९. ३, ६, १२, २१, ३३, ?, ६६
१. ४४ २. ४८ ३. ५४ ४. ५१
- सर्वयोग्य दाता रक्तगट कोणता आहे ?
१. O २. – ३. -B ४. B
- मुडदूस हा विकार कोणत्या जीवनसत्वाच्या कमतरतेमुळे होतो ?
१. – २. B ३. C ४. D
- कुतुबमिनारची उंची किती मीटर आहे ?
१. ७३ २. ८३ ३. ९३ ४. १००
- 10 x 4 = 52, 14 x 8 = 74 तर 18 x 6 = ?
१. ९३ २. १०८ ३. ९६ ४. ९२
- वा, वावा हे कोणत्या प्रकारचे केवलप्रयोगी अव्यय आहे ?
१. शोकदर्शक २. आश्चर्यदर्शक ३. प्रशंसादर्शक ४. हर्षदर्शक
- CVIY : -TGW : RGDW : ?
१. TIFY २. HCYQ ३. PEBU ४. ODXL
- दिपकने एका पुस्तकांच्या दररोज वाचलेल्या पृष्ठांची संख्या १२, ८, ९, ११, ६, १४ अशी आहे. यावरून दिपकने सरासरी दररोज किती पृष्ठे वाचली ?
१. ११ २. १० ३. ०८ ४. १२
- १६ : ६४ : : २४ : ?
१. ९२ २. ४८ ३. ७२ ४. ९६
- राजपुत्र = राजाचा पुत्र हा कोणता समास आहे ?
१. तृतीया तत्पुरुष २. व्दितीया तत्पुरुष
३. षष्ठी तत्पुरुष ४. सप्तमी तत्पुरुष
- कार्बनचा अणुअंक किती आहे ?
१. ६ २. ४ ३. १२ ४. ५
- तीन क्रमवार संख्यांची बेरीज १२ आहे, तर त्यांचा गुणाकार किती ?
१. ६० २. ७५ ३. ६८ ४. ४८

वरील प्रश्नांची उत्तरे

उत्तरे-	१७.४	३४.१	५१.१	६८.२	८५.३
१.३	१८.२	३५.४	५२.१	६९.३	८६.२
२.४	१९.१	३६.३	५३.२	७०.२	८७.४
३.१	२०.१	३७.२	५४.३	७१.३	८८.४
४.१	२१.३	३८.२	५५.४	७२.४	८९.२
५.३	२२.४	३९.४	५६.१	७३.२	९०.१
६.२	२३.४	४०.४	५७.४	७४.३	९१.४
७.१	२४.४	४१.४	५८.१	७५.४	९२.१
८.३	२५.४	४२.३	५९.२	७६.४	९३.१
९.१	२६.१	४३.३	६०.१	७७.४	९४.४
१०.२	२७.२	४४.२	६१.३	७८.२	९५.३
११.१	२८.४	४५.४	६२.३	७९.१	९६.२
१२.२	२९.१	४६.४	६३.३	८०.३	९७.४
१३.३	३०.१	४७.३	६४.४	८१.४	९८.३
१४.३	३१.१	४८.१	६५.३	८२.३	९९.१
१५.३	३२.४	४९.१	६६.४	८३.३	१००.१
१६.१	३३.१	५०.१	६७.४	८४.२	

नौकरी एक्सप्रेस

१. ही महाराष्ट्रातील पहिली राजकीय संघटना होती.

- ईस्ट इंडिया असोसिएशन
- पुणे सार्वजनिक सभा
- बॉम्बे असोसिएशन
- भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस

२. रावबहादुर शेंबेकर यांनी पुणे विद्यापीठाला सुरवातीच्या काळात एक लाख रूपये_ संशोधनासाठी दिले होते.

- साखर
- कापूस
- गुळ
- तांदूळ

३. पंडिता रमाबाईंना कैसर–ए–हिंद किताब को देण्यात आला ?

- त्यांनी ख्रिस्ती धर्म स्विकारला म्हणून
- त्यांच्या स्त्री शिक्षण कार्याचा गौरव करण्यासाठी
- दुष्काळग्रस्त स्त्रियांना आश्रय दिला म्हणून
- रमाबाई असोसिएशन स्थापन केले म्हणून

४. यांनी १८६५ मध्ये विधवा विवाह उजेजक मंडळ स्थापन केले.

- म.गो. रानडे आणि विष्णुशास्त्री पंडित
- धों.के. कर्वे आणि विष्णुशास्त्री पंडित
- गोपाळ गोखले आणि धों.के. कर्वे
- धों.के. कर्वे आणि पंडिता रमाबाई

५. शेतक–यांना शेतकरी चळवळीत सक्रीय भाग घेता यावा यासाठीचे प्रशिक्षण देणारी ’इंडियन पेझंट्स इंस्टीट्यूट’ ही संस्था निसेबोल्ड येथे १९३३ पासून पुढीलपैकी कोण चालवीत आहे ?

- टी. प्रकासम
- पी. कृष्ण पिळई
- एन्. जी. रंगा
- आर्.डी. भारद्वाज

६. ला आधुनिक भारतीय शिक्षणाचा ’मॅग्रा कार्टा’ म्हटले जाते.

- हंटर आयोग १८८२
- वूडचा खलिता १८५४
- १९०४ चा विद्यापीठ कायदा
- लॉर्ड मॅकालेचा प्रस्ताव १८३५

७. हे विष्णुबुवा ब्रह्मचारी या नावाने ओळखले जात.

- विष्णुशास्त्री पंडीत
- विष्णुशास्त्री चिपळूणकर
- विष्णू शिरवाडकर
- विष्णू भिकाजी गोखले

८. ’नैवेद्य’, ’खेया’ आणि ’बालक’ कोणी लिहिली आहेत ?

- शरतचंद्र चटर्जी
- बंकीमचंद्र चटर्जी
- रविंद्रनाथ टागोर
- मुनिल गंगोपाध्याय

९. मुंबई विद्यापीठ अस्तीत्वात येण्यापूर्वी, पुढीलपैकी कोणत्या महाविद्यालयाची स्थापना झाली होती ?

- सेंट झेव्हीयर्स कॉलेज
- एल्फिन्स्टन कॉलेज
- विल्सन कॉलेज
- सेंट जॉन कॉलेज

१०. खालीलपैकी कोणत्या इमारतींची रचना एफ. डब्ल्यू. स्टिव्हनसन यांनी केली होती ? (a) व्हिक्टोरिया टर्मिनस (छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस) (b) म्यूनिसिपल कॉर्पोरेशन बिल्डींग (c) द रॉयल अलफ्रेड सेलर्स होम (d) पश्चिम रेल्वेचे मुख्यालय पर्यायी उत्तरे :

- (a) आणि (b) फक्त
- (b) आणि (d) फक्त
- (a) आणि (c) फक्त
- (a), (b), (c) आणि (d)

११. ऑल इंडिया मुस्लीम लीगचे पहिले अध्यक्ष कोण होते ?

- बॅरीस्टर जिन्हा
- सर सय्यद अहमदखान
- आगाखान
- सलिमुल्ला खान

१२. हे सत्यशोधक समाजाचे कार्यवाहक होते.

- ज्योतीबा फुले
- नारायणराव कडळक
- ग्यानोबा सासने
- विठ्ठल शिंदे

१३. माझा प्रवास’ हे पुस्तक कोणी लिहिले ?

- गोविंद बल्लाळ देवल
- बाबा पद्यानंदजी
- गोडसे भटजी
- विष्णूदास भावे

१४. यांनी १९०४ मध्ये ’जयतु शिवाजी’ हे काव्य रचले.

- वीर सावरकर
- लोकमान्य टिळक
- रविंद्रनाथ टागोर
- बिपीनचंद्र पाल

१५. १९२० मध्ये मुंबई येथे झालेले ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेसचे पहिले अधिवेशन कोणाच्या अध्यक्षतेखाली पार पडले ?

- श्री.अ. डांगे
- लाला लजपतराय
- व्ही.व्ही. गिरी
- ना.म. जोशी

१६. ख्रिश्चन मिशन यांच्या धर्मप्रसाराला उत्तर देण्यासाठी आपली पारंपारिक धार्मिक पुस्तके छापली पाहिजेत असा विचार करून यांनी ज्ञानेश्वरीच्या संशोधित आवृत्तीचे प्रकाशन केले. ती पहिली छापिल ज्ञानेश्वरी होय.

- वं.शं. शेजवलकर
- वीर सावरकर
- बाळशास्त्री जांभेकर
- दादोबा पांडुरंग तरखडकर

१७. पुढील वाक्यात वर्णन केलेले ईस्ट इंडिया कंपनीचे प्रशासक कोण ते ओळखा ? ते मुंबईचे गव्हर्नर होते. त्यांनी पुण्यात रेसिडेंट म्हणून काम केले होते ते दक्षिणेत कमिशनर होते. मराठी भाषिकांचे गुणदोष त्यांना माहिती होते. रेसिडेंट म्हणून पुण्याला असताना पेशवाईचा कारभार त्यांनी जवळून पाहिला होता.

- माऊंट स्टुअर्ट एल्फिन्स्टन (१८१९–२७)
- चॉर्ल्स मेटकाफ
- थॉमस मन्नो
- वॉरेन हेस्टिंग्ज

१८. अयोग्य जोडी ओळखा :

- बापुजी अणे – धारासान सत्याग्रह
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर – महाड सत्याग्रह
- सेनापती बापट – मुळशी सत्याग्रह
- साने गुरुजी – पंढरपूरचा सत्याग्रह

१९. मराठी बालरंगभूमीची चळवळ ने सुरु केली

- सुलभा देशपांडे
- अरविंद देशपांडे
- ज्योत्सना मोहीले
- सुधा करमरकर

२१. देवदासी प्रथेला प्रतिबंध करण्यासाठी विठ्ठल रामजी शिंदे यांच्याबरोबर यांनी कार्य केले.

- शिवराम जानबा कांबळे
- बी.आर, आंबेडकर
- एम.जी. रानडे
- श.हाहू महाराज

२२. हे आधुनिक काळातील पहिले मराठी नाटक होते.

- गोपीचंद
- माधवराव पेशवा
- रामराज्यवियोग
- सीता स्वयंवर

२३. खालीलपैकी कोणते राज्य गैरराज्यकारभाराचे निमित्त करून ब्रिटीशांनी खालसा केले ?

- नागपूर
- सातारा
- अवध
- झांशी

२४. अंधांसाठी पहिली शाळा ’बातमी सदन’ यांनी सुरु केली.

- रमाबाई रानडे
- पंडिता रमाबाई
- धों.के. कर्वे
- र.धों. कर्वे

२५. पुढील वाक्ये कोणाबद्दल लिहिली आहेत ? ते विसाव्या वर्षी एम.ए. झाले. ते बॅरीस्टर होण्यासाठी ते इंग्लंडला गेले. ऑक्सफर्ड विद्यापीठात लॉर्ड कर्झन त्यांचा सहकारी होता.

- दादाभाई नवरोजी
- जमशेदजी टाटा
- फिरोजशाह मेहता
- पिरोजशा गोदरेज

२६. गुरुद्वारातील भ्रष्ट महंतांच्या विरोधात १९२० च्या दशकात सुरु केली होती.

- कुका चळवळ
- नामधारी चळवळ

रविवार २५ ते ३१ जानेवारी २०२६

MPSC राज्य (पूर्व) परिधा प्रश्न सराव पेपर

- अकाली चळवळ
- निरंकारी चळवळ

२८. खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तिने १२०० रूपये खर्च करून सत्यशोधक समाजाला छापखाना विकत घेऊन दिला ?

- माया कराडी लिंगू
- रामशेट उरवणे
- व्यंकू बाळोजी काळेवार
- पोलसानी राजन्ना लिंगू

२९. १९०७ साली जगातील साम्यवादाच्या परिषदेत मॅडम मादाम कामा यांनी कोणता ध्वज फडकविला ?

- एका कापडावर तारे व कमळ असलेली तिरंगा
- एका कापडावर चक्र व कमळ असलेला तिरंगा
- एका कापडावर तारे व चक्र असलेला तिरंगा
- एका कापडावर चक्र असलेली तिरंगा

३०. ब्रिटीश सरकारने ’किचकवध’ या मराठी नाटकावर प्रतिबंध घातला होता. या नाटकात किचक कोणाचे प्रतिनिधीत्व करत होता ?

- सर व्हॅलेंटाईन चिरॉल
- लॉर्ड डलहौसी
- ब्रिगेडीयर जनरल डायर
- लॉर्ड कर्झन

३१. बाल समाज, बांधव समाज आणि समर्थ शिवाजी समाज हे काय होते ?

- व्यायाम शाळा
- सामाजिक संघटना
- क्रांतीकारी संघटना
- धार्मिक संघटना

३३. पुढीलपैकी कोणत्या व्यक्त्तचा हिंदू महासभेशी संबंध होता ? (a) यु.एन. मुकर्जी (b) लाल चंद (c) कासिम बाजारचे महाराज (d) अ. भिमजी पर्यायी उत्तरे :

- (a) आणि (b) फक्त
- (र), (b) आणि (c) फक्त
- (a), (b) आणि (d) फक्त
- (a), (b), (c) आणि (d)

३४. लखनौ करारावर सद्दाा करून आणि म.अ. जिन्हा यांनी राष्ट्रीय सभा आणि मुस्लीम लीग यांच्यात राजकीय ऐक्य घडवून आणण्याचा प्रयत्न केला.

- महात्मा गांधी
- लोकमान्य टिळक
- जवाहरलाल नेहरू
- स्वामी श्रद्धानंद

३५. विजोड व्यक्ती ओळखा.

- आर्.एम्. सयानी
- सय्यद अहमद खान
- मिर मुशरफ हुसेन
- हमीद अली खान

३६. पुढीलपैकी कोणत्या स्त्रियांनी चिमुर येथे बळी पडलेल्यांना भेट दिली (१९४२) ? (a) डॉ.(सी.) वालझकर (b) विमला अभ्यंकर (c) रमाबाई तांबे (d) देवस्कर पर्यायी उत्तरे :

- (a) आणि (d) फक्त
- (b) आणि (c) फक्त
- (b) आणि (d) फक्त
- (a), (b), (c) आणि (d)

३७. पूर्व गोदावरी जिल्हा, मद्रास येथे गांधीजींना पाहण्यासाठी आणि ऐकण्यासाठी स्त्रियांचा एक गट आला होता. त्यापैकी या महिलेने ’स्वतंत्रता संग्रामात’ उडीच घेतली.

- श्रीमती दुरांबाई देशमुख
- श्रीमती दुबळी सुब्बामम्
- श्रीमती अबूजाम्माल
- श्रीमती मुथुलक्ष्मी रेड्डी

३८. १९०५ मध्ये ’यंग थिर्ड्स्ट युनियन’ ची स्थापना पुढीलपैकी कोणी केली ?

- रा.गो. भांडारकर
- म.गो. रानडे
- वि.रा. शिंदे
- गं.भा. म्हस्के

३९. राणी झांशी रेविमेंटला युद्ध आघाडीवर जाण्याची संधी मिळाली होती.

- मंडाले
- मायमोला
- शान
- बागो

४०. बाऊंड्री कमिशन अर्वांई संदर्भात पुढील पैकी कोणते/कोणती वाक्य/वाक्ये बरोबर आहेत ? (a) बाऊंड्री कमिशन अर्वांईचा अहवाल १२ ऑगस्ट १९४७ लाच तयार होता. (b) मार्ऊंटबॅटनने तो स्वतंत्रता दिससानंतर जाहीर करण्याचे ठरविले कारण ब्रिटीशांवर त्याची जबाबदारी पडणार नाही. पर्यायी उत्तरे :

- फक्त (a) बरोबर आहे
- फक्त (b) बरोबर आहे
- (a) आणि (b) बरोबर आहेत
- (a) आणि (b) बरोबर नाहीत.

४१. भारतातील पहिली राष्ट्रीय प्रयोगशाळा आहे.

- राष्ट्रीय संशोधन प्रयोगशाळा
- राष्ट्रीय पदार्थविज्ञान प्रयोगशाळा
- राष्ट्रीय रसायन प्रयोगशाळा
- राष्ट्रीय वनस्पतीशास्त्र प्रयोगशाळा

४३. बंगालमधील मिदनापूर जिल्ह्यातील येथे १७ डिसेंबर १९४२ रोजी ’जातीय सरकार’ अस्तित्वात आले होते.

- बीरभूम
- बंकुरा
- दीनापूर
- तामलुक

४४. बॉम्ब निर्मितीचे शिक्षण घेण्याकरीता वासूकाका जोशी व त्यांचे साथीदार येथे केवळ नेपाळच्या राजाच्या चांगुलपणामुळे जाऊ शकले.

- जर्मनी
- रशिया
- जपान
- चीन

४५. मुंबईच्या टेलिफोन खात्यात नवे मशिन आल्याने २२८ मुलींची नोकरी गेली, याची दखल घेत भांडवलशाही व्यवस्थेत भांडवलदारा विज्ञानाचा व तंत्रज्ञानाचा वापर स्वतःच्या फायद्यासाठी करतात नवी मशीन ही कामगार चळवळी पुढील मोठी समस्या आहे असे ’सोर्सेलिस्ट’ मध्ये कोणी लिहीले ?

- ना. म. जोशी
- जॉर्ज फर्नांडीझ
- कॉमॅरेड रणदिवे
- कॉमॅरेड डांगे

४६. पुढील वाक्यात कोणाचे वर्णन केले आहे ? (a) तो नागा जमातीचा होता (b) १९६० दशकात चीनकडून मदत मिळविण्यासाठी त्याने प्रथम प्रयत्न केले. (c) तो युनानमध्ये चार वर्ष राहिला होता. (d) त्याला पिपल्स लिबरेशन आर्मीने प्रशिक्षण दिले होते. (e) चीनच्या कल्परल रेव्होल्यूशनने तो अतिशय प्रभावित झाला होता. पर्यायी उत्तरे :

- फिझो
- इसाक सू
- टी. मुईबा
- थांगकूल नागा

४७. १२ फेब्रुवारी १८५३ रोजी पुण्यातील एतहेशिय स्त्रियांच्या शाळांची दुसरी वार्षिक परिक्षा घेण्यात आली. त्यावेळी पुढीलपैकी कोणती व्यक्ती उपस्थित नव्हती ?

- ब्रिगेडीयर ट्रायडेल
- श्री. काँकबर्न

- सरदार आप्पासाहेब दमढेरे
- सरदार आबासाहेब मुसुमदार

४८. ’मराठ मोळा’ आणि ’मराठमोळ्यांची पुर्वणी’ हे लेख कोणी लिहीले ?

- विष्णुशास्त्री चिपळूणकर
- विष्णुशास्त्री पंडित
- गोपाळ गणेश आगरकर
- गोपाळ हरी देशमुख

४९. पुढीलपैकी कोणत्या धर्मसुधारणा संघटनेचा शाहू महाराजांवर सर्वात जास्त प्रभाव होता ?

- आर्य समाज
- सत्यशोधक समाज
- ब्रह्मो समाज
- प्रार्थना समाज

५०. श्री ना.म. जोशी या संघटनेचे अध्यक्ष होते.

- बॉम्बे टेक्सटाईल लेबर युनियन
- गिणी कामगार युनियन
- हिंद मजदूर सभा
- भारतीय मजदूर संघ

५१. १९५३ मध्ये चा मृत्यु झाल्यानंतर भारत–सोव्हिएत युनियन यांच्यातील मैत्रीच्या पर्वाला प्रारंभ झाला.

- लेनीन
- झार पहिला
- अलेक्झांडर
- ट्रॉस्की
- स्टॅलीन

५३. पुढीलपैकी कोणती कादंबरी अण्णाभाऊ साठेंनी लिहिली नाही ?

- चित्रा
- बारी
- वैर
- रा.नगंगा

५४. आर्यबांधव समाज येथे होता.

- कोल्हापूर
- नागपूर
- औंध
- पुणे

५५. मधून व्हिएतनामींना बाहेर काढण्यासाठी भारताने मोठी भूमिका बजावली.

- लाओस
- खिससम आयलंड्स
- कंपूचिया
- फिलीपीन्स

५६. ’सुखदायक राज्यप्रकरणी निबंध’ ही पुस्तीका कोणी लिहिली होती ?

- महादेव गोविंद रानडे
- विष्णुबुवा ब्रह्मचारी
- गोपाळ हरी देशमुख
- विष्णुशास्त्री चिपळूणकर

५७. जॅक्सनच्या खुनासाठी पुढीलपैकी कोणाला फाशी दिले नाही ?

- अनंत लक्ष्मण कान्हेरे
- दत्तात्रय पांडुरंग जोशी
- कृष्णाजी गोपाळ कर्वे
- विनायक नारायण देशपांडे

५८. पुढील वाक्यात कोणाचे वर्णन केले आहे ? (a) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या अध्यक्षपदासाठी वल्लभभाई पटेलॉंनी त्यांचे नाव सुचविले होते (b) ते युनायटेड प्रॉव्हिंसमधील राष्ट्रीय सभेचे कार्यकर्ते होते. (c) जवाहरलाल नेहरू व ते वैयक्तिक पातळीवर मित्र होते. पर्यायी उत्तरे :

- पुरुषोत्तमदास टंडन
- पुरुषोत्तमदास ठाकूरदास
- पुरुषोत्तमदास भगवानदास
- पुरुषोत्तमदास त्रिकमदास

५९. पुढीलपैकी कोणत्या नेत्याने ’सिक्स नेशन फाईव्ह कॉर्टीनंट इनिशिएटिव्हची’ स्थापना केली ?

- राजीव गांधी
- इंदिरा गांधी
- गॉर्बाचेव्ह
- नेल्सन मंडेला

६०. १९६६ मध्ये जॅव्हा इंदिरा गांधी पंतप्रधान झाल्या तेव्हा संयुक्त संस्थाने आणि पाश्चिमात्य देशांशी, संबंध सुधारण्याची त्यांना गरज वाटली. त्यांना असे वाटण्याची कारणे कोणती होती ? (a) संयुक्त संस्थानांना चीनच्या दहशतवादाची चांगलीच कल्पना होती. (b) जर चीनने पुन्हा हल्ला केला तर संयुक्त संस्थानांनी मदत करण्याचे आश्वासन दिले होते. (c) अतीवृष्टीमुळे अन्नाची खूप कमतरता भासत होती. (d) १९६२ आणि १९६५ या दोन युद्धांचा एकत्रित परिणामामुळे आर्थिक स्थिती गंभीर झाली होती व मदतीची आवश्यकता होती. पर्यायी उत्तरे :

- (a), (b), (c) फक्त
२. (a), (b), (d) फक्त
- (b), (c), (d) फक्त
४. (a), (b), (c) आणि (d)

६१. खालीलपैकी कोणते शहर महाराष्ट्राची सांस्कृतिक राजधानी म्हणून ओळखले जाते ?

- मुंबई
- कोल्हापूर
- पुणे
- नागपूर

६२. खालीलपैकी पवन ऊर्जा केंद्राची कोणती जोडी बरोबर आहे ?

- पवना–पारस
- जामखंडे–कोयना
- जामखंडे–चाळकेवाडी
- चाळकेवाडी–डहाणू

६४. खाली महाराष्ट्रातील महत्त्वाची शिखरांची यादी दिली आहे. खालीलपैकी कोणता चढता क्रम (कमी उंची कडून जास्त उंची) बरोबर आहे ?

- साल्हेर, सप्तशृंगी, त्रंबकेश्वर, कळसूबाई
- त्रंबकेश्वर, सप्तशृंगी, साल्हेर, कळसूबाई
- कळसूबाई, सप्तशृंगी, साल्हेर, त्रंबकेश्वर
- सप्तशृंगी, साल्हेर, कळसूबाई, त्रंबकेश्वर

६५. कोकण रेल्वे मार्गावरील खारेपाटण हे स्थानक कोणत्या जिल्ह्यात आहे ?

- रायगड
- सिंधुदुर्ग
- रत्नागिरी
- ठाणे

६६. खालीलपैकी कोणता खडक रूपांतरीत खडक आहे ?

- शेल
- बेसॉल्ट
- संगमरवर
- रेती खडक

६७. खालीलपैकी कोणत्या नदीचे खोरे महाराष्ट्रातील सर्वांत मोठे खोरे आहे ?

- गोदावरी खोरे
- भीमा खोरे
- कृष्णा खोरे
- तापी–पूर्णा खोरे

६८. जोड्या लावा : १. २. ३. ४. ६९. खालीलपैकी कोणी भूरूप चक्राची संकल्पना मांडली ?

- आल्फ्रेड वेगनर
- रिचर्ड हार्ट्शोन
- कार्ल रिटर
- डब्ल्यू.एम. डेव्हिस

७०. लोटेमाळ हे औद्योगिक केंद्र रत्नागिरी जिल्ह्यात कोणत्या तालुक्यात आहे ?

- लांजा
- चिपळूण
- खेड
- दापोली

७३. महाराष्ट्राची किनारवृष्टी म्हणून ओळखली जाते.

- कारवार किन

डिझाइन क्षेत्रात करिअर करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ‘बॅचलर ऑफ डिझाइन’ (B.Des) आधुनिक पर्याय

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ जर तुमच्याकडे कल्पकता आणि काहीतरी नवीन घडवण्याची जिद्द असेल, तर हे क्षेत्र तुमच्यासाठी उत्तम संधी घेऊन आले आहे. या क्षेत्रातील पात्रता, प्रवेश प्रक्रिया आणि संधी यावर आधारित सविस्तर बातमी खालीलप्रमाणे आहे: **१. कोर्सचे स्वरूप आणि कालावधी** बॅचलर ऑफ डिझाइन हा ४ वर्षांचा पदवीपूर्व (Undergraduate) फुल-टाइम कोर्स आहे. यामध्ये केवळ फॅशन किंवा इंटरियर डिझाइनच नाही, तर काळानुरूप बदललेले अनेक नवनवीन विषय शिकवले जातात.

स्पेशलायझेशनचे पर्याय: फॅशन डिझायनिंग, ज्वेलरी डिझायनिंग, इंटरियर डिझायनिंग, ग्राफिक डिझायनिंग, व्हिज्युअल कम्युनिकेशन, मल्टीमीडिया डिझाईन, व्हीएफएक्स (VFX) आणि गेम डिझायनिंग.

२. पात्रता निकष (Eligibility) शिक्षण: कोणत्याही मान्यताप्राप्त बोर्डातून कोणत्याही शाखेतील (-rt, Commerce, Science) १२ वी उत्तीर्ण विद्यार्थी या कोर्ससाठी पात्र आहेत.

वयोमर्यादा: साधारणपणे अर्ज करणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे वय १९ ते २० वर्षे असणे आवश्यक आहे. (काही संस्थांच्या

डिझाइन क्षेत्रात करिअरची सुवर्णसंधी

आजच्या वेगवान युगात केवळ पारंपरिक पदव्या घेऊन चालत नाही, तर कौशल्य आधारित शिक्षणाला अधिक महत्त्व प्राप्त झाले आहे. अशाच आव्हानात्मक आणि तितक्याच र्लॅमरस असलेल्या ‘बॅचलर ऑफ डिझाइन’ (इ.उशी) या कोर्सकडे विद्यार्थ्यांचा ओढा वाढताना दिसत आहे.

नियमांनुसार यात सवलत असू शकते). आवश्यक कौशल्ये: नाविन्यपूर्ण विचार करण्याची क्षमता, उत्तम संवाद कौशल्य, रेखाचित्र (Drawing) कौशल्ये आणि सादरीकरणाची कला. **३. प्रवेश प्रक्रिया: परीक्षांचे तीन टप्पे** अनेक नामांकित संस्थांमध्ये बी-डिझाइनचा प्रवेश केवळ १२वीच्या गुणांवर मिळत नाही, तर त्यासाठी

प्रवेश परीक्षा (Entrance Exam) अनिवार्य आहे. ही प्रक्रिया प्रामुख्याने तीन टप्प्यांत विभागलेली असते: लेखी परीक्षा: विद्यार्थ्यांची तार्किक क्षमता आणि सामान्य ज्ञानाची चाचणी. चित्रकला परीक्षा (Design -ptitude Test): विद्यार्थ्यांच्या कल्पकता आणि

रेखाचित्र कौशल्याची तपासणी. मुलाखत आणि पोर्टफोलिओ: विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास आणि त्याने

आतापर्यंत केलेले काम (Work Portfolio) तपासले जाते.

४. प्रमुख प्रवेश परीक्षा (Top Entrance Exams) डिझाइनमधील करिअरसाठी खालील परीक्षा अत्यंत महत्त्वाच्या मानल्या जातात: **णउएएऊ आयआयटी (IIT)** मधील प्रवेशासाठी पदवीपूर्व सामान्य प्रवेश परीक्षा.

NID D-T: नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ डिझाइनची प्रवेश परीक्षा. **SOFT CET:** स्कूल ऑफ फॅशन टेक्नॉलॉजी प्रवेश परीक्षा. **SEED:** सिम्बायोसिस इन्स्टिट्यूटची प्रवेश परीक्षा.

FDDI -IST: फुटवेअर डिझाइन आणि विकास संस्थेची परीक्षा.

५. करिअरच्या संधी

हा कोर्स पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना देश-परदेशात मोठ्या संधी उपलब्ध होतात. स्वतःचा स्टार्टअप सुरू करण्यासोबतच, मोठ्या कंपन्यांमध्ये डिझाइनर, आर्ट डायरेक्टर, व्हिज्युअल मर्चेंडायझर किंवा गेम डेव्हलपर म्हणून काम करता येते.

टीप: जरी काही संस्था १२वीच्या गुणांवर प्रवेश देत असल्या, तरी रेखाचित्र सरकारी आणि खाजगी संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी ‘एन्ट्रन्स एक्झाम’ हाच मुख्य मार्ग आहे.

आसाम मेगा भरती २०२६

आसाम राज्यस्तरीय पोलिस भरती

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ सविस्तर माहितीआसाम राज्यस्तरीय पोलिस भरती मंडळाने (SLPRB) एकूण २,९७२ रिक्त पदांसाठी अधिसूचना जारी केली आहे. यामध्ये पोलिस दल, वन विभाग आणि अभिशमन सेवा अशा तीन मुख्य विभागांचा समावेश आहे.

१. रिक्त पदांचा तपशील (एकूण २,९७२ पदे):विभागानुसार पदांची विभागणी खालीलप्रमाणे आहे:विभागपदाचे नावपदसंख्यावन विभागफॉरेस्टर ग्रेड-ख२११फॉरेस्ट गार्ड५०४गेम वॉचर(अधिसूचनेनुसार)आसाम पोलिसकॉन्स्टेबल ग्रेड-खख७३३कॉन्स्टेबल (WO/WT)642-FPF कॉन्स्टेबल(अधिसूचनेनुसार)अग्निशमन सेवाफायरमन३३सब-ऑफिसर(अधिसूचनेनुसार) इतर पदेबोअ्टमन, बॅंडमन, बिगुलर(मर्यादित पदे)

२. शैक्षणिक पात्रताविविध पदांसाठी पात्रतेचे निकष वेगवेगळे आहेत:फॉरेस्टर ग्रेड-I: कोणत्याही मान्यताप्राप्त विद्यापीठातून पदवी (Graduate) उत्तीर्ण.सब-ऑफिसर व कॉन्स्टेबल (WO/ WT): १२वी विज्ञान (PCM-२) भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, गणित (विषयांसह).फॉरेस्ट गार्ड / कॉन्स्टेबल (UB): १२वी उत्तीर्ण (कोणतीही शाखा).-FPF कॉन्स्टेबल / बॅंडमन / बिगुलर: १०वी उत्तीर्ण.बोटमन (नाविक): १०वी उत्तीर्ण + पोहण्याचे उत्तम ज्ञान अनिवार्य.

३. वेतनश्रेणी (Salary Structure)निवड झालेल्या उमेदवारांना राज्य सरकारच्या नियमांनुसार वेतन मिळेल:पे स्केल: १२,००० ते ७०,००० प्रति महिना.इतर फायदे: ग्रेड पे, महागाई भत्ता (D-), घरभाडे भत्ता (HR-) आणि इतर शासकीय भत्ते.

४. अर्ज प्रक्रिया आणि अधिकृत लिंकअर्ज करणाऱ्याची प्रक्रिया पूर्णपणे ऑनलाईन आहे.अधिकृत वेबसाइट: slprbassam.inअर्ज कसा करावा:वरील अधिकृत वेबसाइटला भेट द्या.'Online -pplication Portal' वर क्लिक करा.प्रथम नवीन नोंदणी (Registration) करून लॉगिन आयडी मिळवा.फॉर्ममध्ये तुमची वैयक्तिक आणि शैक्षणिक माहिती भरा.फोटो, स्वाक्षरी आणि आवश्यक कागदपत्रे स्कॅन करून अपलोड करा.अर्ज सबमिट करा आणि त्याची प्रिंट काढून ठेवा.महत्त्वाची टीप: अर्ज करण्यापूर्वी उमेदवारांनी अधिकृत जाहिरात काळजीपूर्वक वाचावी, कारण वयोमर्यादा आणि शारीरिक चाचणीचे (Physical Test) निकष पदांनुसार वेगळे असू शकतात.

अर्थसंकल्प १ फेब्रुवारीला का सादर होतो?

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ २०१७ सालापर्यंत भारताचा अर्थसंकल्प हा फेब्रुवारी महिन्याच्या शेवटच्या दिवशी (२८ किंवा २९ फेब्रुवारी) सादर केला जायचा. ही परंपरा ब्रिटिश काळापासून चालत आली होती. मात्र, मोदी सरकारने यात मोठा बदल केला.

१. बदलाची कारणे आणि फायदे : आर्थिक वर्षांशी ताळमेळ: भारताचे आर्थिक वर्ष १ एप्रिल पासून सुरू होते. जेव्हा अर्थसंकल्प फेब्रुवारीच्या शेवटी सादर व्हायचा, तेव्हा संसदेतील चर्चा आणि मंजुरीची प्रक्रिया पूर्ण व्हायला मे किंवा जून महिना उजाडायचा. यामुळे नवीन योजनांसाठी निधी मिळण्यास उशीर होत असे.

वेळेची बचत: १ फेब्रुवारीला अर्थसंकल्प सादर केल्यामुळे सरकारला संपूर्ण मार्च महिना प्रक्रियेसाठी मिळतो. त्यामुळे १ एप्रिलला नवीन वर्ष सुरू होताच सर्व विभागांना त्यांचा निधी वेळेवर उपलब्ध होतो.

पावसाळ्यापूर्वी कामांची सुरुवात: निधी वेळेवर मिळाल्यास रस्ते किंवा बांधकामाची कामे

पावसाळा सुरू होण्यापूर्वीच गतीने पूर्ण करता येतात.

कोणत्या अर्थमंत्र्यांनी केली सुरुवात ? : या ऐतिहासिक बदलाची सुरुवात तत्कालीन अर्थमंत्री स्व. अरुण जेटली यांनी केली. २०१७ मध्ये त्यांनी पहिल्यांदा २८ फेब्रुवारी ऐवजी १ फेब्रुवारी रोजी अर्थसंकल्प सादर केला. त्याच वर्षी त्यांनी १२ वर्षांपासून चालत आलेली ‘रेल्वे अर्थसंकल्प’ स्वतंत्र सादर करण्याची प्रथाही बंद केली आणि तो मुख्य अर्थसंकल्पात विलीन करून घेतला.

आगामी अर्थसंकल्प २०२६: करदात्यांच्या अपेक्षा : २०२६ च्या अर्थसंकल्पाकडून सामान्य माणसाला आणि गुंतवणूकदारांना मोठ्या अपेक्षा आहेत, विशेषतः

१. कलम ८० सी (Section 80C) मध्ये वाढ : सध्या ८० सी अंतर्गत दीड लाख रुपयांपर्यंत (१.५ लाख) कर सवलत मिळते. गेल्या अनेक वर्षांपासून ही मर्यादा वाढलेली नाही. वाढती महागाई पाहता, ही मर्यादा २.५ लाख ते ३ लाख रुपयांपर्यंत वाढवावी, अशी मागणी करदात्यांकडून होत आहे.

नाशिक ग्रामीण पोलीस दल आणि कारागृह

विभागात होऊ ३८० जागांच्या पोलीस भरती

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ भरतीचा संक्षिप्त तपशीलराज्यातील महापालिका निवडणुकांची आचारसंहिता संपल्यानंतर आता पोलीस भरती प्रक्रियेने वेग घेतला आहे. नाशिक ग्रामीण पोलीस अधीक्षक बाळासाहेब पाटील यांनी या संदर्भात अधिसूचना जारी केली असून, अर्जांची छाननी सुरू झाली आहे. विभाग/घटकपदज्ञागांची संख्यानाशिक ग्रामीणपोलीस शिपाई२१०नाशिक ग्रामीणपोलीस चालक५२कारागृह विभागकारागृह शिपाई११८एकूण पदे३८०महत्त्वाचे टप्पे आणि संभाव्य वेळापत्रकभरती प्रक्रिया पारदर्शक आणि जलद गतीने राबवण्यासाठी प्रशासनाकडून खालीलप्रमाणे नियोजन करण्यात आले आहे:

मैदानी चाचणी: फेब्रुवारी २०२६ च्या दुसऱ्या आठवड्यात सुरू होण्याची शक्यता.अंतिम निकाल: मार्च २०२६ अखेरपर्यंत गुणवत्ता यादी जाहीर करण्याचे उद्दिष्ट. **निवड प्रक्रिया:** आधी शारीरिक चाचणी (मैदानी) होईल. त्यानंतर एका जागेसाठी १० या प्रमाणात (१:१०) उमेदवारांची १०० गुणांची लेखी परीक्षा घेतली जाईल.लेखी परीक्षा: सर्व घटकांसाठी एकाच दिवशी लेखी परीक्षा आयोजित करण्याचे नियोजन आहे.

उमेदवारांसाठी महत्त्वाची माहितीशिक्षण: या भरतीसाठी १२ वी उत्तीर्ण उमेदवारांसह उच्चशिक्षित (इंजिनीअर, आयटी पदवीधर) तरुणांनीही मोठ्या प्रमाणात अर्ज केले आहेत.

वयोमर्यादा: २०२२ ते २०२५ या काळात वयोमर्यादा ओलांडलेल्या उमेदवारांना शासनाने ‘अखेरची संधी’ म्हणून या भरतीत बसू दिले आहे, त्यामुळे स्पर्धा मोठी असेल.

पसंतीक्रम: उमेदवारांनी कारागृह आणि एसआरपीएफ (डॅडझक) शिपाई संवर्गांला सर्वाधिक पसंती दिल्याचे दिसून येत आहे. मुंबई, पुणे आणि मीरा-भाईंदर परिसरातून सर्वाधिक अर्ज प्राप्त झाले आहेत.या भरतीचे महत्त्व (सिंहस्थ कुंभमेळा)नाशिकमध्ये होणाऱ्या आगामी सिंहस्थ कुंभमेळ्याच्या दृष्टीने ही भरती अत्यंत महत्त्वाची आहे. नाशिक शहर पोलीस दलात सध्या

पदे रिक्त नसल्याने तिथे भरती नाही, मात्र नाशिक ग्रामीणच्या या नवीन भरतीमुळे सिंहस्थसाठी पोलीसांचे मोठे संख्याबळ उपलब्ध होणार आहे. नवीन नियुक्त झालेले कर्मचारी प्रशिक्षणानंतर थेट बंदोबस्तासाठी तैनात केले जातील.

टीप: उमेदवारांनी मैदानी चाचणीसाठी आतापासूनच सराव सुरू करावा आणि कागदपत्रांची (जसे की बारावीचे प्रमाणपत्र, अधिवास दाखला, आरक्षणाचे फायदे घेण्यासाठी लागणारी कागदपत्रे) पडताळणी करून तयार ठेवावी.

महाराष्ट्राची सौर क्रांती: आशियातील सर्वात

मोठा विकेंद्रित सौर ऊर्जा प्रकल्प यशस्वी

नौकरी एक्सप्रेस

दावोस/प्रतिनिधी/ महाराष्ट्राने सौर ऊर्जेच्या क्षेत्रात आशियातील सर्वात मोठा विकेंद्रित कार्यक्रम राबवून एक नवा इतिहास रचला आहे. या वर्षाच्या अखेरीस राज्याची सौर ऊर्जा क्षमता १६ गिगावॅटपर्यंत पोहोचेल, असा विश्वास मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी व्यक्त केला. दावोस येथे ‘इंटरनॅशनल सोलर अलायन्स’च्या बैठकीत ते बोलत होते.

प्रमुख वैशिष्ट्ये आणि यशाचे टप्पे: शेतकऱ्यांसाठी स्वस्त वीज: पूर्वी कृषी पंपांना वीज पुरवण्याचा खर्च ८ रुपये प्रति युनिट होता, जो सौर ऊर्जेमुळे आता ३ रुपयांपेक्षा कमी झाला आहे.

खर्चात मोठी बचत: पुढील ५ वर्षांत वीज खरेदीच्या खर्चात सुमारे १० अब्ज डॉलर्सची बचत होण्याचा अंदाज आहे. सौर पंपात महाराष्ट्र अग्रेसर: देशातील एकूण सौर पंपांपैकी ६०% पंप एकट्या महाराष्ट्रात आहेत. लवकरच ही संख्या १० लाखांचा टप्पा ओलांडेल.

पर्यावरण रक्षण: सौर ऊर्जेमुळे होणारी कार्बन वगण ही ३०० कोटी झाडे लावण्याइतकी मोठी आहे.

भविष्यातील उद्दिष्ट: २०३० पर्यंत

राज्याच्या एकूण ऊर्जेपैकी ५२% ऊर्जा नूतनीकरणक्षम स्रोतांमधून मिळवण्याचे ठेवण्याचे उद्दिष्ट असून, २०३२ पर्यंत ४५ गिगावॅट वीज निर्मितीचे लक्ष आहे.

स्पर्धा परीक्षा विशेष: महत्त्वाचे प्रश्न (MCQs)

येणाऱ्या राज्यसेवा, संयुक्त पूर्व परीक्षा आणि इतर स्पर्धा परीक्षांच्या दृष्टीने खालील प्रश्न अत्यंत महत्त्वाचे आहेत:

१. महाराष्ट्राने या वर्षाच्या अखेरपर्यंत सौर ऊर्जेच्या माध्यमातून किती वीज निर्मितीचे उद्दिष्ट ठेवले आहे? अ) १० गिगावॅट ब) १६ गिगावॅट क) २५ गिगावॅट ड) ५० गिगावॅट उत्तर: ब) १६ गिगावॅट

२. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या मते, सौर ऊर्जेमुळे कृषी पंपांसाठीचा

वीज निर्मिती खर्च ८ रुपयांवरून किती रुपयांपर्यंत खाली आला आहे? अ) ५ रुपये ब) ४ रुपये क) ३ रुपयांपेक्षा कमी ड) २ रुपये उत्तर: क) ३ रुपयांपेक्षा कमी

३. ‘माणेल त्याला सौर पंप’ योजनेअंतर्गत भारतातील एकूण सौर पंपांपैकी किती टक्के पंप महाराष्ट्रात आहेत? अ) ४०% ब) ५०% क) ६०% ड) ७५% उत्तर: क) ६०%

४. महाराष्ट्राने २०३० पर्यंत एकूण ऊर्जे च्या किती टक्के वाटा नूतनीकरणक्षम (ट्रान्सशुलरलश्रश एपशीसू) ऊर्जेचा ठेवण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे? अ) ३०% ब) ४५% क) ५२% ड) ७०% उत्तर: क) ५२%

५. महाराष्ट्रातील सौर ऊर्जा कार्यक्रमांमुळे होणारी कार्बन उत्सर्जन कपात किती झाडे लावण्याइतकी आहे? अ) १०० कोटी ब) २०० कोटी क) ३०० कोटी ड) ५०० कोटी उत्तर: क) ३०० कोटी

६. ग्रीड स्थिर करण्यासाठी महाराष्ट्र सरकार पश्चिम घाटात कोणत्या प्रकारच्या प्रकल्पांवर भर देत आहे? अ) पवन ऊर्जा ब) पंप स्टोरेज (Pump Storage) क) औष्णिक ऊर्जा ड) अणू ऊर्जा उत्तर: ब) पंप स्टोरेज

डोनाल्ड ट्रम्प प्रशासनाने घेतलेल्या या ऐतिहासिक आणि

कठोर निर्णयामुळे जागतिक राजकारणात मोठी खळबळ

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ डोनाल्ड ट्रम्प प्रशासनाने घेतलेल्या या ऐतिहासिक आणि कठोर निर्णयामुळे जागतिक राजकारणात मोठी खळबळ उडाली आहे. या निर्णयाचा सविस्तर आढावा आणि स्पर्धा परीक्षांसाठी उपयुक्त प्रश्न खालीलप्रमाणे आहेत:

सविस्तर बातमी: अमेरिकेचे नवे व्हिसा धोरण आणि भारताची स्थिती अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी पदभार स्वीकारल्यानंतर आपल्या आक्रमक इमिग्रेशन धोरणाची अंमलबजावणी सुरू केली आहे. ताज्या निर्णयानुसार, अमेरिकेने ७५ देशांच्या नागरिकांना व्हिसा देण्यावर बंदी घातली आहे. यामध्ये रशिया, इराण, पाकिस्तान यांसारख्या प्रमुख देशांचा समावेश आहे.

निर्णयामागचे मुख्य कारण : या बंदीचा मुख्य आधार अमेरिकन इमिग्रेशन कायद्यातील ‘पब्लिक चार्ज’ (Public Charge) ही तरतूद आहे. ट्रम्प प्रशासनाचा असा युक्तिवाद आहे की, जे परदेशी नागरिक अमेरिकेत येऊन तेथील सार्वजनिक सेवा आणि कल्याणकारी योजनांवर (Public Services/Welfare) अवलंबून राहू शकतात, त्यांना व्हिसा दिला जाणार नाही. अमेरिकन जनतेच्या कररूपी पैशांचा वापर बाहेरून येणाऱ्या लोकांसाठी होऊ नये, हा यामागचा मुख्य उद्देश आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

अंमलबजावणी: २१ जानेवारी २०२६ पासून हे निर्बंध अनिश्चित काळासाठी लागू झाले आहेत. **प्रभावित देश:** ७५ देशांच्या यादीत पाकिस्तान, अफगाणिस्तान, इराक, नायजेरिया, ब्राझील, क्युबा, आणि सोमालिया यांसारख्या देशांचा समावेश आहे.

भारताची स्थिती: या ७५ देशांच्या बंदी असलेल्या यादीत भारताचा समावेश नाही. भारतासाठी ही मोठी दिलासादायक बाब आहे, कारण यामुळे भारतीय नागरिकांच्या अमेरिकन व्हिसा प्रक्रियेवर सध्या तरी कोणताही नकारात्मक परिणाम झालेला नाही.

प्रक्रिया: अमेरिकन दूतावासाना व्हिसा अर्जांच्या स्क्रीनिंगसाठी नवे आणि कडक नियम लागू करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत. **स्पर्धा परीक्षांसाठी आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न (MCQs)** **खालील प्रश्न चालू घडामोडींच्या (Current Affairs) दृष्टीने महत्त्वाचे आहेत:** **प्रश्न १: अलीकडेच डोनाल्ड ट्रम्प प्रशासनाने किती देशांच्या नागरिकांना व्हिसा देण्यावर**

बंदी घातली आहे?

अ) ५० ब) ६५ क) ७५ ड) ८५ उत्तर: क) ७५ **प्रश्न २: अमेरिकेने व्हिसा नाकारण्यासाठी कोणत्या कायदेशीर तरतुदीचा (झींकोळेप) मुख्यत्वे वापर केला आहे?**

अ) नॅशनल सिक्युरिटी वट ब) पब्लिक चार्ज (Public Charge) क) इमिग्रेशन कोटा सिस्टीम ड) फॉरेन पॉलिसी रिव्यू उत्तर: ब) पब्लिक चार्ज **प्रश्न ३: खालीलपैकी कोणता देश व्हिसा बंदी असलेल्या ७५ देशांच्या यादीत समाविष्ट नाही?**

अ) पाकिस्तान ब) रशिया क) भारत ड) इराण उत्तर: क) भारत **प्रश्न ४: अमेरिकेचे नवे व्हिसा निर्बंध कोणत्या तारखेपासून लागू करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत?** अ) १ जानेवारी ब) २१ जानेवारी क) १५ ऑगस्ट ड) १० डिसेंबर उत्तर: ब) २१ जानेवारी **प्रश्न ५: ट्रम्प प्रशासनाच्या या निर्णयाचा मुख्य उद्देश काय आहे?** अ) पर्यटनाला चालना देणे ब) अमेरिकेतील सार्वजनिक सेवांवरील ताण कमी करणे क) आयात-निर्यात वाढवणे ड) नवीन व्यापारी कारार करणे उत्तर: ब) अमेरिकेतील सार्वजनिक सेवांवरील ताण कमी करणे

इंडियन ऑइल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (IOCL) मध्ये नोकरीची संधी

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/ IOCL भरती २०२६: सविस्तर माहिती इंडियन ऑइल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (IOCL) ने पश्चिम विभागासाठी ४०५ शिकाऊ उमेदवारांची (-pprentices) भरती जाहीर केली आहे. यामध्ये महाराष्ट्र, गुजरात, गोवा आणि इतर राज्यांचा समावेश आहे.

१. रिक्त पदांचा तपशील (राज्यनिहाय) महाराष्ट्र आणि आसपासच्या राज्यांमध्ये विभागलेली पदे खालीलप्रमाणे आहेत: राज्य / केंद्राश्रित प्रदेशांरित पदांची संख्या महाराष्ट्र १७९ गुजरात ६९ मध्य प्रदेश ६९ गोवा २२ छत्तीसगड २२ दादरा नगर हवेली २२ दमण आणि दीव २२ एकूण पदे ४०५

२. शैक्षणिक पात्रता टेक्निशियन अप्रेंटिस: संबंधित इंजिनिअरिंग शाखेत डिप्लोमा (Diploma). ट्रेड अप्रेंटिस : संबंधित विषयातील खख प्रमाणपत्र. ग्रॅज्युएट अप्रेंटिस: कोणत्याही शाखेतील पदवी (Graduate). ३. वयोमर्यादा (३१ डिसेंबर २०२५ रोजी) किमान वय: १८ वर्षे. कमाल वय: २४ वर्षे.

(टीप: SC/ST उमेदवारांना ५ वर्षे आणि OBC उमेदवारांना ३ वर्षे वयात सवलत मिळेल.)

४. महत्वाच्या तरखाअर्ज करण्यास सुरुवात: १५ जानेवारी २०२६ अर्ज करण्याची शेवटची तारीख: ३१ जानेवारी २०२६ (संध्याकाळी ५ वाजेपर्यंत)

५. अर्ज कसा करावा? (Step-by-Step)

१. नोंदणी करा: सर्वात आधी ट्रेड अप्रेंटिससाठी apprenticeshipindia.org वर किंवा टेक्निशियन पदासाठी nats.education.gov.in वर नोंदणी केलेली असणे आवश्यक आहे.

२. अधिकृत वेबसाइट: त्यानंतर IOCL च्या iocl.com या लिंकवर जा.

३. फॉर्म भरा: 'IndianOil for Careers'

या विभागात जाऊन 'pprenticeships' वर क्लिक करा आणि पश्चिम विभागाची (Western Region) लिंक निवडा.

४. कागदपत्रे अपलोड करा: तुमचा फोटो, सही आणि आवश्यक शैक्षणिक प्रमाणपत्रे स्कॅन करून अपलोड करा.

५. प्रिंट घ्या: अर्ज पूर्ण भरल्यानंतर त्याची एक प्रिंट काढून ठेवा. अधिकृत वेबसाईट लिंकतुम्ही खालील थेट लिंकवर क्लिक करून अधिक माहिती मिळवू शकता: I IOCL Official Careers Page महत्वाची टीप: ३१ जानेवारी २०२६ ही शेवटची तारीख असल्याने, तांत्रिक अडचणी टाळण्यासाठी शेवटच्या दिवसाची वाट न पाहता त्वरित अर्ज करा.

संक्षिप्त

अकाउंटिंग क्षेत्रात करिअरची भक्कम पायाभरणी; 'बीकॉम प्रोफेशनल अकाउंटिंग' अभ्यासक्रमाकडे विद्यार्थ्यांचा वाढता ओढा

नौकरी एक्सप्रेस

पुणे/मुंबई/प्रतिनिधी/ वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांसाठी अकाउंटिंग आणि फायनान्स क्षेत्रात करिअर घडवण्याच्या दृष्टीने 'बीकॉम प्रोफेशनल अकाउंटिंग' हा अभ्यासक्रम सध्या आकर्षणाचे केंद्र उरत आहे. बदलत्या जागतिक अर्थव्यवस्थेत कुशल अकाउंटंट्सची वाढती मागणी लक्षात घेता, हा तीन वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांसाठी रोजगाराच्या मोठ्या संधी उपलब्ध करून देत आहे.

अभ्यासक्रमाचे स्वरूप आणि विषय : हा अभ्यासक्रम एकूण तीन वर्षांचा असून तो सहा सत्रांमध्ये (Semesters) विभागलेला आहे. यात विद्यार्थ्यांना केवळ पुस्तकी ज्ञान न देता व्यावहारिक कौशल्यांवर भर दिला जातो. अभ्यासक्रमात प्रामुख्याने खालील विषयांचा समावेश असतो: आयकर कायदा (Income Tax Law) आणि त्याचा प्रत्यक्ष वापर, कॉर्पोरेट रिपोर्टिंग आणि लेखाशास्त्र (-ccounting). व्यवसाय सांख्यिकी (Business Statistics). फायनान्सियल मार्केट ऑपरेशन्स. वित्त व्यवस्थापन (Financial Management).

पात्रता निकष : बीकॉम प्रोफेशनल अकाउंटिंगसाठी अर्ज करू इच्छिणाऱ्या उमेदवारांकडे खालील पात्रता असणे आवश्यक आहे: मान्यताप्राप्त बोर्डातून १२ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. १२ वीमध्ये किमान ६०% गुण असणे अनिवार्य. एससी (SC), एसटी (ST) आणि ओबीसी (OBC) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शासनाच्या नियमांनुसार गुणांमध्ये सवलत दिली जाते.

प्रवेश प्रक्रिया कशी असते?

या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेण्याची प्रक्रिया टप्प्याटप्प्याने पार पडते: प्रवेश परीक्षा: अनेक नामांकित विद्यापीठे इकण गुणवत्ता किंवा LPUNEST यांसारख्या प्रवेश परीक्षा घेतात. काही ठिकाणी १२ वीच्या गुणांच्या आधारावर (Merit Basis) प्रवेश मिळतो.

मुलाखत: परीक्षेत पात्र ठरलेल्या विद्यार्थ्यांची ऑनलाइन (Zoom, Google Meet) किंवा ऑफलाईन पद्धतीने मुलाखत घेतली जाते.

गुणवत्ता यादी: परीक्षा आणि मुलाखतीमधील कामगिरीनुसार गुणवत्ता यादी जाहीर केली जाते.

समुपदेशन (Counseling): रँकनुसार विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयांचे वाटप केले जाते. त्यानंतर कागदपत्र पडताळणी करून शुल्क भरल्यावर प्रवेश निश्चित होतो.

करिअरच्या संधी : हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थी केवळ खाजगी कंपन्यातच नव्हे, तर सल्लागार म्हणूनही काम करू शकतात. यामध्ये प्रामुख्याने खालील पदांवर संधी उपलब्ध आहेत: अकाउंटंट (-ccountant) फायनान्स एक्झिक्युटिव्ह टॅक्स कन्सल्टंट (कर सल्लागार) ऑडिट असिस्टंट, देशातील प्रमुख महाविद्यालये दक्षिण भारतात या अभ्यासक्रमासाठी अनेक नामांकित संस्था आहेत, ज्यामध्ये बीएचसी (तिसरिचापल्ली), श्री कृष्णा महाविद्यालय (कोईम्बतूर), डॉ. एनजीपी कला आणि विज्ञान महाविद्यालय आणि डॉ. एसएनएस राजलक्ष्मी महाविद्यालय यांचा समावेश आहे. महत्वाची टीप: विद्यार्थ्यांनी प्रवेशासंदर्भातील अपडेट्ससाठी संबंधित विद्यापीठांच्या अधिकृत वेबसाइट्सना नियमितपणे भेट द्यावी.

महाज्योती राज्यसेवा पूर्व प्रशिक्षण: १९२९ विद्यार्थ्यांची निवड

नौकरी एक्सप्रेस

नाशिक/प्रतिनिधी/ महात्मा ज्योतिबा फुले संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (महाज्योती) तर्फे राज्यसेवा पूर्व परीक्षेसाठी विशेष प्रशिक्षणाचे आयोजन करण्यात आले आहे. या प्रशिक्षणासाठी निवड झालेल्या १,९२९ विद्यार्थ्यांची अंतिम यादी जाहीर करण्यात आली असून, निवडक उमेदवारांना आज, ५ जानेवारी रोजी संबंधित प्रशिक्षण केंद्रावर रुजू होणे अनिवार्य आहे. आजची ही केंद्रावर हजर होण्याची शेवटची संधी असेल.

प्रशिक्षणाचे स्वरूप आणि अटी : भटक्या जमाती (क) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक उन्नतीसाठी हा ऑफलाईन प्रशिक्षण कार्यक्रम राबवला जात आहे.

महाज्योतीने या संदर्भात काही महत्वाच्या मार्गदर्शक सूचना जारी केल्या आहेत:

निवास व भोजन: प्रशिक्षण कालावधीत राहण्याची आणि जेवणाची व्यवस्था विद्यार्थ्यांना स्वतःच्या खर्चाने करावी लागेल.

पात्रता: ज्या विद्यार्थ्यांनी यापूर्वी 'महाज्योती' किंवा 'सारथी' संस्थेच्या कोणत्याही योजनेचा लाभ घेतला आहे, त्यांची निवड रद्द केली जाईल.

माहितीची सत्यता: अर्जात दिलेली माहिती खोटी किंवा दिशाभूल करणारी आढळल्यास,

कोणत्याही टप्प्यावर प्रवेश रद्द करण्याचा अधिकार संस्थेकडे राखीव आहे.

आवश्यक कागदपत्रे
केंद्रावर रुजू होताना विद्यार्थ्यांनी खालील कागदपत्रांची पूर्तता करणे आवश्यक आहे:

आधारकार्ड
जातीचे प्रमाणपत्र
वैध नॉन-क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र

पदवी परीक्षेत किमान ६०% गुण असलेली

गुणपत्रिका किंवा उच्च शैक्षणिक अहतेचे प्रमाणपत्र.

‘बार्टी’तर्फे मोफत स्पोकन इंग्लिश व व्यक्तिमत्त्व विकास प्रशिक्षण

दुसरीकडे, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे आणि बोर्डे एज्युकेशन सोसायटी यांच्या संयुक्त विद्यमाने अनुसूचित जातीतील (SC) युवकांसाठी कौशल्य विकास प्रशिक्षण जाहीर करण्यात आले आहे.

प्रशिक्षणाचे ठळक मुद्दे:
विषय: स्पोकन इंग्लिश कम्युनिकेशन स्किल्स आणि व्यक्तिमत्त्व विकास.

कालावधी: तीन महिने (अनिवासी).

अर्ज करण्याची अंतिम तारीख: शनिवार, १० जानेवारी. प्रशिक्षण सुरुवात: सोमवार, १२ जानेवारी.

नोंदणी कशी करावी? इच्छुक उमेदवारांनी जातीचा दाखला, आधार कार्ड, शैक्षणिक प्रमाणपत्र आणि फोटोसह ऑनलाइन पद्धतीने किंवा थेट केंद्रावर जाऊन नावनोंदणी करायची आहे. कागदपत्रांच्या पडताळणीसाठी ११ जानेवारी पर्यंतची मुदत देण्यात आली आहे.

मेस्को (MESCO) सिक्युरिटीमध्ये मोठी भरती सुरु!

नौकरी एक्सप्रेस

मुंबई/प्रतिनिधी/

देशाची सेवा करून निवृत्त झालेल्या माजी सैनिकांसाठी आणि त्यांच्या कुटुंबीयांसाठी एक आनंदाची बातमी आहे. महाराष्ट्र राज्य माजी सैनिक कॉर्पोरेशन (MESCO) अंतर्गत सुरक्षा रक्षक पदांसाठी मोठी भरती प्रक्रिया जाहीर करण्यात आली आहे. विशेष म्हणजे, या भरतीमध्ये जवानांच्या पत्नी आणि पाल्यांनाही प्राधान्य देण्यात येणार असून, घरापासून जवळच नोकरी मिळण्याची संधी उपलब्ध झाली आहे. मुंबई शहरचे जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी यांनी प्रसिद्धीपत्रकाद्वारे या भरतीची अधिकृत माहिती दिली आहे.

भरतीची महत्वाची वैशिष्ट्ये: कामाचे स्वरूप: ही भरती पूर्णपणे कंत्राटी पद्धतीने असेल. कामाचे ठिकाण: उमेदवारांना त्यांच्या राहत्या घरापासून साधारण १० ते १५ किलोमीटर अंतरावर नियुक्ती देण्याचा प्रयत्न केला जाणार आहे. कामाचे तास: दरोज ८ तास काम आणि आठवड्यातून एक साप्ताहिक सुट्टी.

मिळणारे फायदे : निवड झालेल्या उमेदवारांना केवळ पगारच नाही, तर इतर शासकीय मानकांनुसार सुविधाही मिळणार आहेत: झक आणि एड्ड सुविधा. जीवन विमा संरक्षण.

बोनस आणि ग्रॅज्युइटी. वयोमर्यादा आणि पात्रता: या भरतीसाठी विविध प्रवर्गांनुसार वयोमर्यादा खालीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आली आहे: प्रवर्गवयोमर्यादामाजी सैनिक (-rmy, Navy, -ir Force) ३५ ते ५८ वर्षे अर्धसैनिक बल (CRPF, BSF, CISF, ITBP इ.) व होमगार्ड ३५ ते ५५ वर्षे वरिष्ठ नारी व सैनिकांच्या पत्नी (ESM² Spouse) १८ ते ४५ वर्षेमाजी सैनिकांचे पाल्य (ESM² Children) २१ ते ३५ वर्षेआवश्यक

त्वरीत संपर्क साधा!

ही भरती माजी सैनिक आणि त्यांच्या कुटुंबीयांना आर्थिक स्थैर्य मिळवून देण्यासाठी अत्यंत महत्वाची ठरणार आहे. इच्छुक उमेदवारांनी खालील क्रमांकावर त्वरित संपर्क साधण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे. क्षेत्रीय व्यवस्थापक: ९९९०३९२३९२सुरक्षा अधिकारी: ७४२०००२८३९कार्यालयीन दूरध्वनी: ९४६६८९८८७अधिक माहितीसाठी अधिकृत वेबसाइट: www.mesco.maharashtra.gov.in

कागदपत्रे: अर्जदारांकडे खालील कागदपत्रे असणे अनिवार्य आहे:

१. आधार कार्ड आणि पॅन कार्ड.
२. बँक पासबुक (स्वतःचे आणि वारसाचे).
३. डिस्चार्ज बुक आणि झझज (केवळ माजी सैनिकांसाठी).
४. माजी सैनिक ओळखपत्र (ID Card).
५. मेस्को कोर्स सर्टिफिकेट (वीर नारी, पत्नी आणि पाल्यांसाठी आवश्यक).